

ČESKÝ EXPORT

PŘÍLOHA DENÍKU E15 A TÝDENÍKU EURO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

IZRAEL

RÁJ START-UPŮ LÁKÁ ČESKÉ DODAVATELE

BARMA: OCHRANA PROTI HADŮM

Nové stanice s antiséry financované
Českem už zachránily několik životů

KOLUMBIE: PRÁCE PRO INDIÁNY

Komunita Wayuu dostala v rámci rozvojového
projektu rybářskou loď a studnu

ALBÁNIE: IMPULZ PRO TURISMUS

Dobrovolníci vyznačili stezky a postavili
mosty v Albánských Alpách

I VOLBY V USA MŮŽOU OVLIVNIT VÁŠ BYZNYS

POKUD SI VČAS NEZAJISTÍTE KURZ

Ve světě byznysu se můžete spolehnout jen na jediné – nikdy nevíte, co jím pohne příště. Někde na světě možná právě teď padá rozhodnutí, které zítra pohne devizovým kurzem. Na toto rozhodnutí nečekejte.

Zavolejte nám na 800 700 333 a zafixujte si ho včas.

MALÝ VELKÝ IZRAEL

Kdybyste si takovou zemi vymysleli, nikdo by vám ji nevěřil. Stát velký sotva jako Morava, jehož většinu území navíc tvoří drsná poušť a který je v podstatě se všemi sousedy permanentně na ostří nože. Ovšem přesto se stal světovou špičkou ve farmácii, softwaru, medicíně, zbrojní technice nebo navzdory přírodním podmínkám dokonce i v tom zemědělství. Izrael dal za necelých 70 let své existence světu například 12 nositelů Nobelovy ceny, komunikační program ICQ, lék na roztroušenou sklerózu, USB flash disk... nebo nápad na výrobu bicyklu z lepenky. Nějaký produkt, který vymyslely izraelské hlavy, jste už dnes s velkou pravděpodobností použili.

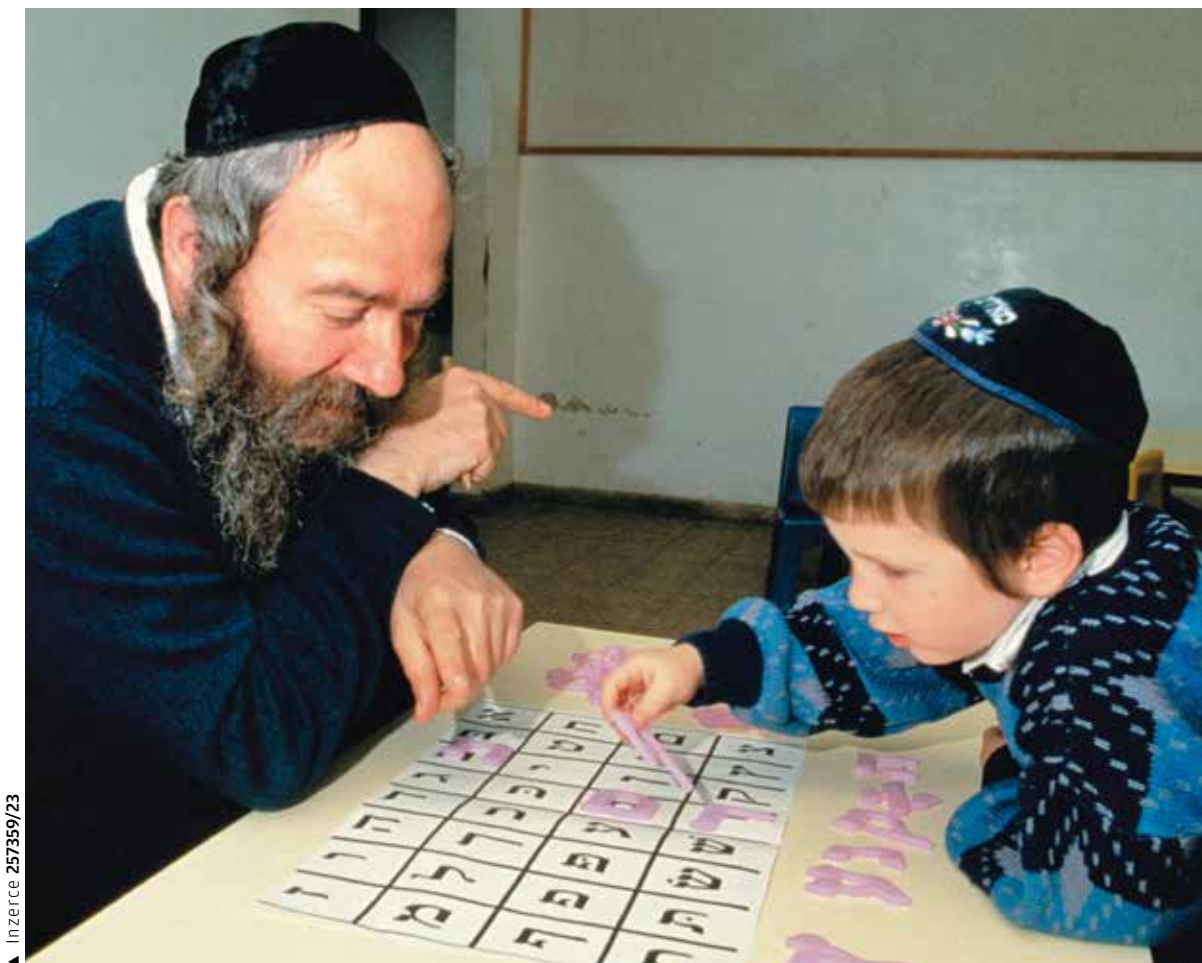
Ekonomika těží nejen z vynikajícího vzdělání Izraelců, ale i z jejich nekompromisního tahu na branku. Všichni mladí – včetně dívek – jdou na povinnou vojenskou službu, při níž absolvují i reálné bojové akce. Díky téhle přípravě jsou pak i v byznysu tvrdohlavě cílevědomí, že to až prý někdy může na obchodní partnery působit arogantně. Kdekdo v Izraeli zakládá start-up, a když zkrachuje, nepovažuje to společnost za ostudu, ale za cennou zkušenost propříště.

Další výhodou Izraelců jsou jejich kmotřenci roztroušení přes celý glóbus. Židé patří k těm několika málo národům světa, jejichž větší část žije mimo hranice domovského státu. Samotný Izrael má pouhých osm milionů obyvatel, z toho židovské

národnosti je necelých šest milionů, zbytek připadá na menšiny, zejména na tu arabskou. Přitom ale ve světě je rozptýleno minimálně dalších deset milionů Židů, především ve Spojených státech, Francii, Kanadě, Argentíně nebo v zemích bývalého Sovětského svazu. Podle odhadu Federace židovských obcí ČR žije také v Česku zhruba 15 až 20 tisíc Židů. Tyto komunity jsou přirozenou obchodní spojkou pro Izrael, zároveň mají Židé vynikající jazykové vybavení a přespolní zkušenost, protože jsou také zřejmě nejpilněji cestujícím národem světa. Není náhoda, že vás v bolivijské Amazonii nebo v indickém Himálaji občas překvapí turistická cedule vyvedená v hebrejštině.

Pro Česko je malý velký Izrael třetím nejdůležitějším exportním cílem mimo Evropu. A vzájemný obchod ještě dál roste. Automobilka Škoda tam letos přepisuje jeden rekord za druhým a je na izraelském trhu nejspěšnější evropskou automobilovou značkou. Izrael je také první zemí světa, kam Česko loni vyslalo takzvanou vědeckou diplomatku, která má podpořit spolupráci ve výzkumu a v oblasti moderních technologií. Obchod má přece na co navazovat. Už když se kdysi Izrael z pouště rodil, byly u toho i kibucy s československými přistěhovalci. ■

TOMÁŠ STINGL
tomas.stingl@cinvest.cz

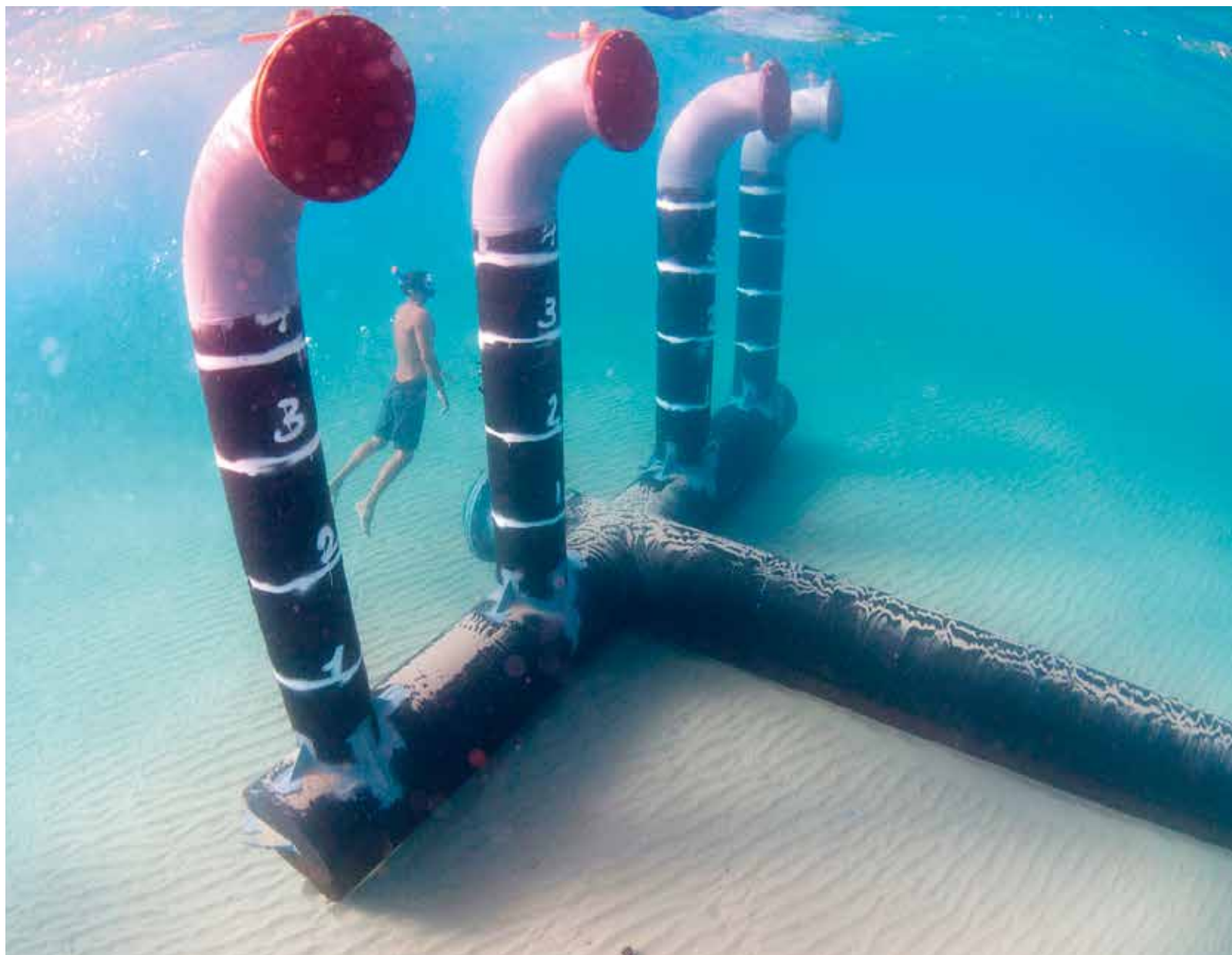

Z OBSAHU

IZRAEL KUPUJE PRO ARMÁDU ŠŤŮRY OD FIRMY LANEX	7
BARMA DOSTALA ANTISÉRA PROTI HADÍM UŠTKNUTÍM	20
KOLUMBIE ŘEŠÍ INDIÁNSKOU OTÁZKU, PŘISPĚLI I ČEŠI	21
ALBÁNIE ROZVÍJÍ TURISTICKÝ PRŮMYSL, POMOHLI DOBROVOLNÍCI	22
RUSKO I EMIRÁTY KUPUJÍ PAPOUŠKY Z ČESKA	25

ZEMĚ START-UPŮ

IZRAEL DÁVÁ NA VĚDU A VÝZKUM NEJVĚTŠÍ PODÍL HDP ZE VŠECH ZEMÍ SVĚTA. TECHNOLOGICKÁ VELMOC MÁ I DÍKY TOMU OBROVSKÝ POČET ZAČÍNÁJÍCÍCH HI-TECH FIREM.

VODA Z MOŘE. Izrael je světovým průkopníkem v odsolování mořské vody.

Izrael je země velikosti Slovinska, z níž dvě třetiny pokrývá poušť a polopoušť. Toto nehostinné prostředí prakticky bez infrastruktury proměnili Izraelci v průběhu tří generací v prosperující a sebevědomou ekonomiku – nouzi v příležitosti. Pro Česko může být Izrael v řadě oblastí vzorem, ale i klíčovým ekonomickým spojencem.

Nedostatek srážek, vodních zdrojů a orné půdy přiměl izraelské zemědělce hledat inovativní řešení k zajištění potřeb rychle rostoucí populace. Za 68 let existence Státu Izrael počet obyvatel vzrostl desetinásobně. Izraeli dnes patří světový prim jak v odsolování mořské vody (země je průkopníkem v desalinaci

reverzní osmózou), tak ve zpracování odpadních vod (86 procent splásků je zpracováno a později využito zejména v zemědělství). Výsledkem je nejen zajištění potravinové soběstačnosti, ale i úspěšný export mnoha zemědělských komodit.

Mladá země byla v nepřátelském prostředí nucena obhájit svou exis-

tenci v několika válkách se sousedy. Embargo na dovoz zbraní přimělo Izraelce hledat a vyvíjet vlastní technologická řešení. Výsledkem je vyspělý obranný průmysl, který je jedním z pilířů exportně zaměřené ekonomiky. V objemu vývozu obranných a bezpečnostních technologií dnes Izrael šlape na paty Německu a Francii.

Stát Izrael	
Počet obyvatel:	8,5 milionu
Rozloha:	22 tisíc km ²
Hlavní město:	Jeruzalém
Měna:	šekel (1 ILS je asi 6,4 Kč)
Růst HDP (2015):	2,5%
Více informací:	www.businessinfo.cz/izrael

START-UP NATION

Můžete mít chytré lidi se spoustou nápadů, ale rozhoduje odhodlaní, tah na branku a připravenost podstupovat rizika. Bez těchto ingrediencí nápady nedotáhnete k realizaci, říká Saul Singer, autor bestselleru Start-Up Nation. Málo symbolizuje proměnu Izraele v technologickou velmoc více než příběh, který je v této knize popsán.

V průběhu života se každý Izraelec naučí, že asertivita je normou, zatímco zdrženlivým chováním riskuje, že ho ostatní předběhnou. Náročné startovací geopolitické a přírodní podmínky byly bezpochyby katalyzátorem k technologickému úspěchu a vědeckému pokroku. Za stavební kameny izraelského technologického a ekonomického zázraku jsou nicméně považovány úcta k životu a poznání, historická zkušenost židovského národa překonat fyzickou slabost silou intelektu, již zmiňovaná zdravá drzost a asertivita (nazývaná chucpe) a z ní pramenící přesvědčení Izraelců, že jsou s to najít lepší řešení, než je to dosavadní. Inovace je takřikajíc součástí izraelské DNA (stačí se zeptat třeba v americké společnosti Lockheed Martin).

„Hodnota společnosti závisí na tom, jaké možnosti poskytuje rozvoji jednotlivce.“ Tak zní jedno rčení Alberta Einsteina, které si vzala za své Izraelská vláda. Vládní program Yozma nejenže v devadesátých letech vytvořil funkční ekosystém pro rizikový kapitál, ale zejména pomohl propojit investory s tisíci talentovanými a technicky zdatnými imigranty ze zemí bývalého Sovětského svazu. Dnes je Izrael v tomto ohledu modelem pro celý svět, a to zejména proto, že veřejné zdroje byly postupně zcela vytlačeny soukromým kapitálem.

NEUSPĚL JSI? MÁŠ DRUHOU ŠANCI

V Izraeli je v přepočtu na počet obyvatel ve srovnání se Spojenými státy dvojnásobek investic rizikového kapitálu. Oproti

typu business angels, kteří pomáhají start-upům v rozvoji podnikání. Krom toho, že Izrael má největší podíl investic na jednotku HDP a počet obyvatel, 97 procent těchto peněz pochází přímo či nepřímo

ŘÍKÁ SE, ŽE KDYŽ V TEL AVIVU HODÍTE KAMENEM, ZCELA JISTĚ TREFÍTE ZAKLADATELE NĚJAKÉHO START-UPU.

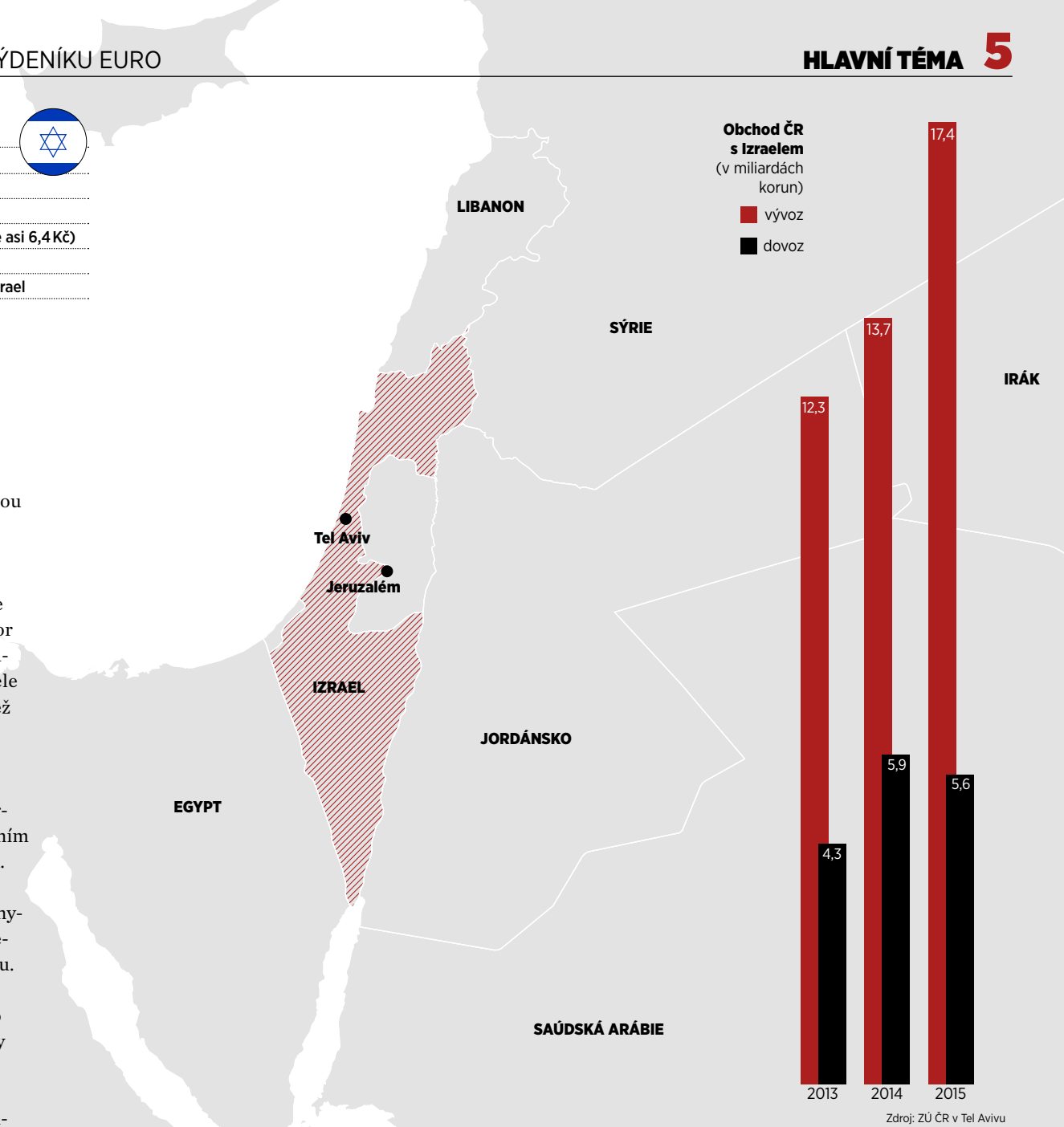
evropskému průměru dokonce téměř 50násobek (byť Velká Británie a Německo se začínají na Izrael v některých parametrech dotahovat). A co je důležitější, nejedná se ve většině případů o pouhý seed funding, ale o investory

ze zahraničí. Částečně i díky konstantnímu přílivu rizikového kapitálu vzniká v Izraeli více technologických start-upů než v kterékoli zemi Evropské unie.

Je to dáno jak celkovým přístupem k inovacím, tak i relativně

nízkou averzí zdejších podnikatelů k riziku. V Izraeli si z případného podnikatelského neúspěchu nikdo těžkou hlavu nedělá – to je jeden z kontrastů oproti evropskému nebo východoasijskému prostředí, kde je mnohdy za selhání považována i ztráta zaměstnání, natož krach v podnikání. Izraelci to naopak považují za cennou zkušenost. Investoři dají radši příležitost podnikateli, který v minulosti narazil, než někomu, kdo má za sebou třeba úspěšnou firemní kariéru.

Zlomovým byl v tomto ohledu rok 1998. Tehdy americký gigant AOL koupil za 407 milionů dolarů izraelský start-up Mirabilis – tvůrce komunikačního programu ICQ. Mladí Izraelci od té doby přetavili v podobný úspěch řadu dalších internetových start-upů (Viber či Waze, kterou za miliardu dolarů koupil

ZÜRODNIT POUŠŤ. Suchou oblast v Jizre'elském údolí mění zavlažovací roboti v pole.

Google). Jiné izraelské hi-tech firmy se staly celosvětovými lídry v odvětví (Amdocs, CheckPoint, Mobileye). Říká se, že v Jeruzalémě se Židé modlí, v Haifě pracují a v Tel Avivu se baví. Říká se ale také, že když v Tel Avivu hodíte kamenem, zcela jistě trefíte zakladatele nějakého start-upu.

NA VĚDU DÁVAJÍ NEJVĚTŠÍ PODÍL Z HDP ZE VŠECH ZEMÍ

Bezesporu k nejrychleji rostoucím patří nyní v Izraeli obor přírodních věd a biotechnologií. V současnosti zde působí přes tisíc biotechnologických a farmaceutických společností.

Obrat izraelského exportu léčiv a specializovaných zdravotnických zařízení přesahuje sedm miliard dolarů ročně. Z pětadvaceti celosvětově nejúspěšnějších léků, které byly vyvinuty v průběhu posledního desetiletí, bylo sedm úplně či z velké části vyvinuto v Izraeli.

Uvedené úspěchy by nebyly možné bez vysoké technické úrovně izraelských univerzit. Země je v poměru investic do vědy a výzkumu k HDP (4,6 procenta) dlouhodobým světovým premiantem. Není to ale pouhý statistický ukazatel. Na rozdíl od České republiky drtivá

většina investic do vědy a výzkumu v Izraeli přichází ze soukromého sektoru.

Weizmannův institut věd, haifský Technion, Hebrejská univerzita v Jeruzalémě a Telavivská univerzita patří ke světové špičce nejen v kvalitě technického vzdělávání, ale zejména v přenosu aplikovaného výzkumu do praxe. V podstatě neexistuje oblast, kterou by kvalitní izraelský výzkum nějakým způsobem významně neovlivnil – od zemědělství přes farmacii a medicínu až po výpočetní techniku a průmysl. Tantiémy z poskytnutých licencí

jsou v případě prvních dvou hlavních zdrojů dalšího financování univerzitního výzkumu a současně motivují absolventy pokračovat v humanitních a technických vědách i po ukončení studia a služby v armádě.

ZÁŘÍ I V NASDAQ

Na americké burze cenných papírů převážně technologických firem NASDAQ jsou obchodovány akcie 105 izraelských hi-tech firem (k uvedenému číslu je nutné přičíst dalších 83 firem, jejichž akcie byly z trhu staženy zpravidla z důvodu akvizice). Pro srovnání, francouzských firem je na NASDAQ 14, německých osm, česká žádná.

Znamená to, že izraelský kapitálový trh je nefunkční? Nikoli. Na Telavivské burze jsou emitovány akcie 545 společností s celkovou tržní hodnotou přesahující 250 miliard dolarů. Pro srovnání, 24 veřejně obchodovaných firem na pražské burze má souhrnnou tržní kapitalizaci 41,6 miliardy dolarů. To je zhruba hodnota největší letošní akvizice izraelské farmaceutické firmy TEVA, která za nákup divize generických léčiv amerického konkurenta ALLERGAN utratila 40,5 miliardy dolarů. ■

TEXT: BRANISLAV GÁL
OBCHODNÍ RADA
VELVYSLANECTVÍ ČR
V TEL AVIVU
FOTO: PROFIMEDIA,
ARCHIV

NULOVÁ INFLACE, NÍZKÁ NEZAMĚSTNANOST, VYSOKÉ CENY

Izraelská ekonomika je letos v relativně dobré kondici. Tempo hospodářského růstu v druhém kvartálu zrychlilo z 1,7 procenta na tři procenta. Inflace je v Izraeli, tak jako v jiných vyspělých zemích, v současnosti neexistujícím jevem; index spotřebitelských cen již rok osciluje kolem pozitivní nuly. Nezaměstnanost i nadále klesá, a to z rekordně nízkých 5,2 procenta na počátku ledna na ještě nižší 4,8 procenta ke konci června. Průměrná mzda ve stejném období vzrostla o 6,5 procenta z 9606 na 10 234 nových šekelů,

to je ekvivalent asi 65 200 korun. Ovšem vysoké ceny spotřebního zboží a nemovitostí nebo daňová zátěž při koupi automobilu se promítají do nižšího vyjádření ekonomické výkonnosti v přepočtu na paritu kupní síly. Proto se stírá velká část rozdílu mezi průměrnou mzdou v Česku a v Izraeli.

Téměř ideální makroekonomický obrázek kazí vysoká příjmová nerovnost a cenová hladina bydlení. Podle studie OECD vydělává deset procent nejbohatších lidí v zemi pat-

náctinásobek toho, co deset procent nejchudších, což řadí Izrael mezi nejvyspělejšími zeměmi na předposlední místo. Mezi sociálně nejohroženější skupiny obyvatelstva se řadí Arabové a ortodoxní židé (na ekonomických aktivitách se nepodílí velká část arabských žen a ultraortodoxních mužů). Obě tyto komunity mají současně nejvyšší přirozený demografický přírůstek, což do budoucna představuje nezanedbatelnou sociálně-demografickou výzvu. ■

DODALI JSME LANA SPECIÁLNÍM JEDNOTKÁM

VYSOCE PEVNÉ ŠŇŮRY PRO VÝSADKOVÉ JEDNOTKY IZRAELSKÉ ARMÁDY VYROBILA ČESKÁ SPOLEČNOST LANEX. DO IZRAELE DODÁVÁ TAKÉ HOROLEZECKÁ NEBO PRACOVNÍ LANA. PŘI JEDNÁNÍ BÝVAJÍ IZRAELŠTÍ OBCHODNÍCI VELMI ASERTIVNÍ, UPOZORŇUJE PRODUKTOVÝ MANAŽER SPOLEČNOSTI JIŘÍ GAZDA.

Jak a kdy jste na izraelský trh vstoupili?

Do Izraele dodáváme naše výrobky od roku 2001. Od počátku spolupracujeme s dlouholetým partnerem a distributorem zejména v sortimentu horolezeckých a pracovních lan a ostatních bezpečnostních výrobků pro práce ve výškách. Nově také do Izraele exportujeme speciální lodní a jachtingová lana.

Nedávno se vám podařilo získat dvě prestižní zakázky u speciálních jednotek izraelské armády. Jak jste se k nim dostali?

Využili jsme loni příležitost vystavovat ve společné expozici na výstavě vojenské techniky ISDEF. Společnou prezentaci českých výrobců organizovalo české velvyslanectví v Tel Avivu ve spolupráci se zastoupením CzechTrade. Právě tahle podpora se jevila jako zlomová v oblasti dodávek pro izraelskou armádu. Během výstavy proběhla krátká návštěva příslušníků speciálních lezeckých jednotek armády a policie. Výrobky si mohli osobně prohlédnout a seznámit se s jejich technické parametry.

Co nakonec koupili?

První, zkušební zakázka byla realizována chvíli po naší účasti na výstavě ISDEF. Druhá, již regulérní zakázka byla dodána armádě letos. Celkem už bylo vyrobeno a dodáno 12 kilometrů speciálních šňůr. Finanční objem kontraktu sice není nikterak velký – pokud to porovnáme s ostatními segmenty, a zejména s velkými zbrojařskými dodávkami – nicméně vzhledem k zanedbatelnému počtu členů těchto velmi speciálních jednotek v celé izraelské armádě je to pro nás bezesporu první dílčí úspěch, na který se dá v budoucnosti navázat.

PŘÍMOČÁRE. Při jednání v Izraeli vše probíhá velmi rychle a tvrdě, někdy až moc asertivně, říká Jiří Gazda.

PRO KOMANDA. Vysoce pevných lan dodal LANEX izraelským speciálním jednotkám už celkem 12 kilometrů, další objednávky jsou ve hře.

Měli vojáci nějaké zvláštní technické požadavky?

Produkt byl vzorován na základě požadavku zákazníka. Uvnitř lana je vložena speciální identifikační páska s tištěnými údaji o produktu a zákazníkovi, také samotné značení výrobku muselo být upraveno v porovnání se standardními produkty dodávanými pro civilní sektor. Důležitým předpokladem pro uskutečnění samotné dodávky byla kompletní certifikace a dokumentace. Bohužel jednou

z částečně limitujících věcí je nutnost spolupráce a nákupu některých speciálních částí výzbroje výhradně ze Spojených států amerických.

Rýsují se vám v Izraeli další kontrakty?

Vedle možných dalších dodávek pro armádu probíhají ještě ve spolupráci s našim partnerem obchodně-technická jednání o případných dodávkách prostředků osobního zajištění pro práci ve výškách pro izraelskou energetiku a telekomunikace. Druhým novým projektem jsou dodávky

oněch speciálních lodních a jachtingových lan z vysokopevnostních materiálů – ať už pro armádu nebo pro civilní sektor.

Jak se podle vašich zkušeností projevuje povaha Izraelců při obchodním jednání?

Vyrábíme vybavení pro práci ve výškách, pro outdoorové aktivity a podobně. V tomto segmentu jsou obchodní vztahy se zákazníky obecně trochu odlišnější než v jiných odvětvích. Je tu velmi důležitá osobní vazba, a to na přátelské úrovni. Také spolupráce s našim izraelským partnerem je vybudována na bázi dlouhodobých výborných vztahů, vzájemné důvěře a na loajalitu. Pokud máme tuto pozici vybudovanou, je to vždy velmi racionální, a především rychlé jednání. Takovou pokud to můžu nazvat specialitou v Izraeli je jednání v duchu myšlenky „čas jsou peníze“. Při jednání se jde rovnou na věc, vše probíhá velmi rychle a tvrdě. Někdy až moc asertivně. Ale takhle jsou lidé v Izraeli zřejmě vychovávaní. Prostě buď výhra, nebo prohra. Je nutností se na jednání předem důkladně připravit, a to do posledního detailu.

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: LANEX

PŘIVÁZANO. Nově začal český výrobce dodávat do Izraele lodní lana.

ŠKODOVKA JE V IZRAELI NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ EVROPSKÁ ZNAČKA AUT

O NEUVĚŘITELNÝCH 215 PROCENT VZROSTL JEN ZA PRVNÍ POLOLETÍ EXPORT AUT Z ČESKA DO IZRAELE. DAŘÍ SE TAKÉ VÝVOZU POTRAVIN NEBO STROJŮ PRO ENERGETIKU. IZRAEL JE V SOUČASNOSTI PRO ČESKÉ EXPORTÉRY TŘETÍM NEJDŮLEŽITĚJŠÍM MIMOEVRÓPSKÝM TRHEM.

TAXI. Škodovky využívá mimo jiné také taxislužba v Jeruzalémě.

Izrael dlouhodobě patří mezi nejdůležitější obchodní relace České republiky. Jsou české firmy schopny prosadit se v tak vysoce konkurenčním prostředí? Až překvapivě dobře. V letošním prvním pololetí vzrostl český vývoz do Izraele o 91,6 procenta na 12,8 miliardy korun. To je například víc než za celý rok 2013. Jedná se o třetí nejvýznamnější mimoevropský cíl pro české vývozce po Spojených státech a Číně. Pro představu – české firmy letos doposud vyvezly do Izraele objem zboží srovnatelný

se souhrnem našeho exportu do Austrálie, Brazílie, Kanady a Indonésie. Obchodní bilance ČR vůči Izraeli je přitom dlouhodobě více než příznivá – hodnota exportu je aktuálně zhruba čtyřnásobkem celkového dovozu.

Jeden příklad za všechny – Škoda Auto. Zatímco v západní Evropě loni vzrostl prodej automobilů Škoda o 4,3 procenta, v Izraeli to ve stejném období bylo o 17,4 procenta. Se 17 800 prodanými vozy se jedná o nejdůležitější evropskou značku. Izraelci kupují více škodovek než

Italové či Indové. Náhoda, která se nebude opakovat? Nikoli, v prvním pololetí vzrostl vývoz silničních vozidel z ČR do Izraele o 215 procent! Co se velikosti exportního trhu pro Škodu Auto týče, Španělsko, Slovensko i Turecko letos z vrchních příček pravděpodobně odsune Izrael.

ROSTE VÝVOZ CUKROVINEK A OBILÍ

Úspěch českých automobilek není ojedinělý. Mezi již tradiční vývozní artikly patří produkty chemického, slévárenského a strojírenského

průmyslu, v posledních pěti letech stabilně rostl vývoz čerpadel, elektronických a optických zařízení, například optických mikroskopů a osciloskopů.

V prvních šesti měsících se dále dařilo například vývozcům cukru a cukrovinek (+119 procent), obilovin a výrobků z nich (+79 procent), strojů a zařízení k výrobě energie (+58 procent), kovozpracujících strojů (+55 procent) a výzkumných přístrojů a zařízení (+48 procent). Dovozy z Izraele v letošním roce dominují léčiva a farmaceutické výrobky (+212 procent), zatímco loni to byly chemické prostředky, respektive elektrická zařízení a přístroje a spotřebiče.

O PĚTINU VÍC TURISTŮ

Dynamiku nepostrádá ani vývoz služeb, a to zejména v cestovním ruchu. Loni navštívilo Česko 142 tisíc Izraelců. Meziročně se jedná o nárůst o 22 procent. Počet přenocování (546 293) v ČR řadí Izrael do první desítky incomingových zemí (před Čínu a Jižní Koreu). Z mimoevropských zemí je Izrael za Spojenými státy na druhém místě. Nárůst izraelské klientely tak pro řadu lázeňských zařízení kompenzuje citelný úbytek ruských návštěvníků.

Prohloubení spolupráce v obranném a bezpečnostním průmyslu, a to i na třetích trzích, je také příležitost, o kterou by čeští výrobci mohli více usilovat. I proto obchodně-ekonomický úsek velvyslanectví v Tel Avivu

DO SUPERMARKETŮ. Na celkovém dovozu potravinářských výrobků do Izraele se české firmy podílejí zatím jen 0,3 procenta.

ve spolupráci s agenturou Czech-Trade jednou za dva roky pořádá společnou účast na veletrhu ISDEF v Tel Avivu. Výborné jméno si i díky takto nabytým kontaktům vybudova-

ly v Izraeli společnosti Tatra Trucks a Česká zbrojovka. Neméně úspěšnými jsou na zdejšímu trhu i výrobky firmy MEOPTA, a to i v civilním sektoru (polovodičový průmysl).

Zatím spíše nevyužitou příležitostí je oblast veřejných zakázek v oblasti energetické a dopravní infrastruktury. Velvyslanectví ČR v Tel Avivu tyto příležitosti aktivně vyhledává

a zájemce z Česka propojuje s izraelskými účastníky konsorcia. ■

TEXT: BRANISLAV GÁL
OBCHODNÍ RADA VELVYSLANECTVÍ ČR V TEL AVIVU
FOTO: PROFIMEDIA

V TECHNOLOGICKÉM REJDIŠTI SE NEZTRATILY ČESKÉ ZNAČKY AVG A YSOFT

Festivalu inovací v Tel Avivu se minulý měsíc zúčastnilo na deset českých start-upů a hi-tech akcelérátorů. Již druhou českou účast na této akci zorganizovalo české velvyslanectví v Tel Avivu ve spolupráci s Czech ICT Alliance a Pražským startupovým centrem. Společně s ambasádami Maďarska, Polska a Slovenska byla uspořádána pro celkem 30 perspektivních technologických firem z regionu CEE konference, které se účastnila více než stovka zástupců izraelských seed fondů, private

equity a hi-tech odvětví. Cílem networkingové akce nebyla pouze snaha o propojení českých (a maďarských, polských a slovenských) firem s izraelským kapitálem a možnými obchodními partnery, ale především pootvěření dveří do vyšších pater globálního hi-tech průmyslu a venture kapitálu.

Podobnost technologických parků v Haifě, Herzliji Pituachu, Petach Tikvě, Beerševě, Jokne'amu a v jeruzalémském Har Chocvím s kalifornským Silicon Valley není náhodná.

A není dána pouze rázem krajiny či blízkostí moře. V Izraeli mají vývojové centrum (často jediné mimo Spojené státy) společnosti Apple, Amazon, AppliedMaterials, Cisco Systems, eBay, EMC, Facebook, Google, Hewlett-Packard, IBM, Intel, Microsoft, Motorola, SanDisk a další. Největší zahraniční investor – Intel – tu zaměstnává přes 10 tisíc zaměstnanců, z nichž 60 procent pracuje ve výzkumu a vývoji. Je potěšitelné, že pevnou pozici si v Izraeli vybudovaly i české značky AVG a YSOFT.

ČESKÉ FIRMY VYVEZLY LETOS SQDO IZRAELE OBJEM ZBOŽÍ SROVNATELNÝ SE SOUHRNEM NAŠEHO EXPORTU DO AUSTRÁLIE, BRAZÍLIE, KANADY A INDONÉSIE.

SPOJENÉ STÁTY DAJÍ IZRAELI REKORDNÍ VOJENSKOU POMOC

Spojené státy poskytnou Izraeli na obranu během deseti let celkem 38 miliard dolarů (v přepočtu asi 912 miliard korun). Jde o dosud největší vojenskou pomoc, jakou kdy USA nějaké zemi daly. Dohoda se týká let 2019 až 2028. Dohodu podepsaly Spojené státy a Izrael minulý měsíc. „Premiér Netanjahu i já si jsme jisti, že nová dohoda významně

přispěje k izraelské bezpečnosti,“ řekl americký prezident Barack Obama ve Washingtonu. Uvedl také, že v otázce izraelsko-palestinského konfliktu bude pokračovat v tlaku na řešení ve formě dvou států. Dosud Washington ročně Izraelcům přispívá 3,1 miliardy dolarů.

Nová dohoda ale znamená pro Izrael určitá omezení při nakládání

s americkými penězi. Zatímco dosud mohl prostředky z USA použít i k nákupu vojenské techniky vlastní výroby, nově za ně bude muset nakupovat pouze americkou výzbroj. Izrael také už nebude moci v americkém Kongresu žádat o další pomoc mimo dohodnuté roční příspěvky. Dohoda poprvé zahrnuje i peníze na raketovou obranu, kterou dosud Spojené státy pomáhaly

Izraeli financovat z příspěvků schvalovaných jednotlivě Kongresem.

Poskytnutí peněz bude muset každý rok potvrdit americký Kongres, v tomto směru se ale nečekají žádné překážky. Jak američtí demokraté, tak republikáni dlouhodobě vyjadřují podporu židovskému státu, který je pro Spojené státy na Blízkém východě klíčovým spojencem. ■

STÍHAČKY. Izraelské letectvo využívá mimo jiné letouny americké provenience F-15I.

CEMENT DOVÁŽEJÍ IZRAELCI Z CHORVATSKA NEBO KYPRU

Největším importérem cementu do Izraele je společnost Lev Baron Commodities Ltd., která loni dovezla zhruba 800 tisíc tun cementu především z Turecka a Kypru. Menší importy jsou také z Chorvatska. V letošním roce se předpokládá celkové zvýšení dovozu až na 900 tisíc tun. To představuje přibližně 14 procent celkové spotřeby v Izraeli a na Palestinském autonomním území.

Nejdůležitějším hráčem na trhu je domácí výrobce Neshor

Israel Cement Enterprises, který ovládá tři čtvrtiny trhu. Firma byla založena v roce 1925 ještě před vznikem Státu Izrael a hrála klíčovou roli při samostatném rozvoji židovského státu v 50. letech. Dvě pobočky ve městech Haifa a Ramla mají roční výrobní kapacitu 6 milionů tun a zaměstnávají téměř 900 pracovníků. Druhým menším místním výrobcem je společnost Har Tuv Cement se sedmiprocentním podílem na domácí spotřebě. ■

U TEL AVIVU A HERZLIJI MAJÍ VYRŮST UMĚLÉ OSTROVY

Nedostatek vhodného místa u Středozemního moře vede magistráty v izraelských městech Tel Avivu a Herzliji k seriózním úvahám o vybudování několika umělých ostrovů nedaleko pobřeží. Na jednom by mělo být postaveno mezinárodní letiště s návaznou infrastrukturou, další ostrovy by měly sloužit pro potřeby bydlení. Inspirací pro Izrael jsou především hustě zalidněné země východní

Asie, jako jsou Singapur nebo Japonsko, které tímto způsobem řeší své problémy již několik desetiletí.

Z hlediska technické proveditelnosti asi nebude problém ostrovy vytvořit, Izrael již ostatně má podepsanou dohodu s Nizozemskem o spolupráci. Rozdílné reakce jsou ale na záměr dále zahustit centrální část území, když na jihu a ve vnitrozemí je stále volného místa dost. ■

IZRAELSKÝ START-UP MÁ VĚST AŽ K SAMOŘÍDÍCÍM AUTŮM

TROJDOHODA. Na vývoj automatických vozů si pláčí šéfové automobilky BMW a firem Intel a Mobileye.

Původně izraelský start-up Mobileye se stal členem mezinárodního konsorcia, které chce do roku 2021 zahájit sériovou výrobu samořídících automobilů.

Zástupci konsorcia letos představili koncept iNEXT, který podle jejich názoru přispěje k vyššímu pohodlí a bezpečnosti cestování a současně nabídne i automatický systém sdílení jízdy. Vše samozřejmě nepůjde okamžitě a projekt má několik fází. Již nyní mají některé mode-

ly aut integrovaný systém „hands off“, v další fázi půjde o „eyes off“ a poté i o „mind off“. Vrcholným stupněm bude „driver off“ – tedy plně automatizované vozidlo schopné jezdit v běžném provozu bez řidiče. Spojení tří leaderů z oborů automobilové technologie, IT a asistenčních systémů je zárukou, že to tyto společnosti skutečně myslí vážně. Sériová výroba prvních automobilů BMW iNEXT by měla být zahájena v roce 2021. ■

NEJSTARŠÍ ČLOVĚK SVĚTA OSLAVIL 113. NAROZENINY, PŘEŽIL GHETTO I OSVĚTIM

Průměrná délka života je v Izraeli je skoro 79 let u mužů a přes 82 roků u žen. Nedávno tu ovšem oslavil rekordní narozeniny nejstarší člověk světa. Jisrael Kristal se letos dožil 113 let a oslavil je se svými dětmi, vnuky, pravnučky a bratřenci. Kristal je chodící kronikou židovského údělu v uplynulém století a jeho požehnaný věk je o to podivuhodnější, že tento muž měl velmi těžký život, a dokonce přežil věznění v koncentračním táboře.

Jisrael Kristal se narodil v Polsku roku 1903. Jeho matka brzy umřela a otec byl později povolán

do armády. Po první světové válce žil Kristal v Lodži, kde pracoval v rodinné továrně. Po obsazení Polska Německem v roce 1939 se celá jeho rodina přesunula do lodžského ghetta. V roce 1944 byl Kristal i s manželkou poslán do koncentračního tábora v Osvětimi. Jejich dvě děti už byly po smrti a jeho žena věznění nepřežila. S druhou manželkou se v roce 1950 přestěhoval do Izraele, kde žije dodnes. Jisrael Kristal letos v synagoze v Haifě symbolicky oslavil se zpožděním bar micva,

židovský tradiční svátek znamenající uvedení do dospělosti. O náboženský obřad, který se měl konat v jeho 13 letech, Kristal přišel kvůli první světové válce. Při tomto svátku se z chlapce nábožensky stává dospělý muž. Při nejbližším šabatě od narozenin se koná v synagoze obřad a chlapec při něm čte z tóry. Po obřadu je muž považován za schopného dodržovat náboženské povinnosti. ■

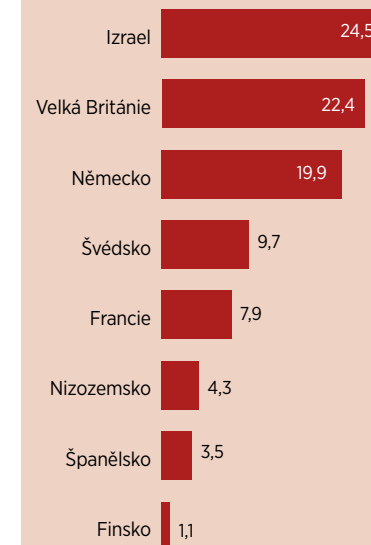
TEXT: KANCELÁŘ CZECHTRADE V TEL AVIVU, BUSINESSINFO.CZ, ČTK
FOTO: PROFIMEDIA

ZA APLIKACI GETT DOSTALI TVŮRCI 300 MILIONŮ DOLARŮ

Zatímco ve světě je možné pozorovat určité zpomalení rozvoje hi-tech sektoru, pro Izrael to neplatí. Vývoj nových technologií úspěšně pokračuje a v letošním roce byly novým investorům prodány některé další izraelské startupové společnosti.

Nejvyšší finanční objem například dosáhla aplikace Gett (dříve GetTaxi), za kterou zaplatil koncern Volkswagen 300 milionů dolarů. Aplikace na sdílení jízdy Via získala prodejem 100 milionů dolarů, on-line průvodce WalkMe 50 milionů, asistent pro rozpoznání maloobchodního zboží Trax 40 milionů a úschovna dat Weka.IO 32 milionů dolarů. Mezi další prodeje patřily chytré video SundaySky, mobilní kybernetické zabezpečení Zimperium nebo zdravotnická monitorovací aplikace EarlySense. Další společnosti byly prodány za ceny v rozmezí 1,5 až 10 milionů dolarů. Jde o projekty Signals Group, Hibob, OriBi, Twigg, Call-VU, Unomy a Appfront. ■

INVESTICE DO START-UPŮ (v procentech)
V Evropě a Izraeli šlo loni do start-upů celkem skoro 9,6 miliardy dolarů. Z toho suverénně nejvíc – skoro čtvrtina všech investic – mířila právě do Izraele.

Zdroj: Venture Capital in Europe and Israel

VĚDA V ZEMI, Z NÍŽ VZEŠLO 12 NOSITELŮ NOBELOVY CENY

LÉKAŘSKÉ KAPSULE S MINIKAMEROU NEBO USB FLASH DISKY. TO JSOU NĚKTERÉ Z MNOHA PATENTŮ, KTERÉ DALI SVĚTU IZRAELŠTÍ VYNÁLEZCI. SPOLUPRÁCI PŘED ROKEM ODJELA DO IZRAELE PODPOŘIT PRVNÍ ČESKÁ VĚDECKÁ DIPLOMATKA DELANA MIKOLÁŠOVÁ, KTERÁ PŘINÁŠÍ ZPRÁVU O IZRAELSKÉ VĚDECKÉ SCÉNĚ I O ŠANCÍCH PRO ČESKÉ FIRMY.

WEIZMANNŮV INSTITUTE OF SCIENCE. Zástupci slavného ústavu, který patří mezi deset nejlepších vědeckých institucí světa, jednali v srpnu v Praze o spolupráci s českými vědci.

nerství v oblasti vědy a výzkumu. Česká republika se loni v listopadu zařadila do skupiny evropských států v čele s Německem, Velkou Británií, Francií, Itálií či Maďarskem, které v Izraeli mají svého vědeckého diplomata.

Hlavním úkolem českého vědeckého diplomata je fungovat jako první kontaktní bod jak pro české subjekty, které mají zájem o spolupráci s Izraelem v oblasti výzkumu a vývoje, tak pro izraelské výzkumné instituce, univerzity, vědce, státní správu i soukromé subjekty, které naopak usilují o navázání spolupráce s Českou republikou.

Díky tomu se už podařilo zrychlit a zefektivnit komunikaci mezi všemi relevantními rezorty na české i izraelské straně, které zodpovídají za oblast vědy a výzkumu, a nastavit funkční komunikaci s univerzitami a výzkumnými centry. Letošní rok se nesl ve znamení vůbec prvních českých vědeckých misí do Izraele. Česká delegace byla zastoupena na únorové prestižní konferenci NanoIsrael 2016 i na červnovém inovačním veletrhu „Tel Aviv University Innovation Day“. Ten nabídl českým účastníkům unikátní pohled pod pokličku technologického transferu a osvětlil i velmi rozšířenou motivaci mladých absolventů izraelských univerzit začít podnikat. Speciálně zaměřené vědecké

Izraelská věda dala světu výjimečné vědce a unikátní vynálezy. Není náhodou, že se tato malá země s pouhými osmi miliony obyvatel pyšní 12 nositeli Nobelovy ceny. To Izrael v přepočtu na obyvatele řadí na prestižní 12. příčku světového žebříčku. Většina z nás používá v běžném životě mnoho technologií patentovaných původně v Izraeli. Když vkládáme USB flash disk s našimi daty do počítače, možná netušíme, že se jedná o patent izraelského vědce a vynálezce Dova Morana, jehož firmu M-Systems odkoupila v roce 2006 americká firma SanDisk za 1,6 miliardy dolarů. Od té doby svět zaplavily miliardy těchto paměťových úložišť.

Nebo jiný příklad: spěcháte na schůzku a přemýšlíte, jak se na ni nejrychleji dostat. Pokud zadáte adresu schůzky do Google Maps, během chvíle snadno zjistíte, kolik je

na trase aktuálních dopravních omezení a jak dlouho vám bude trvat, než dorazíte do cíle. Tyto informace máme k dispozici díky navigační technologii Waze, založené na principu sociálního sdílení aktuálních informací o dopravní situaci, kterou společnost Google odkoupila od jejich tvůrců Ehuda Shabtaie a Uriho Levina v roce 2013 za 1,3 miliardy dolarů, aby se krátce poté stala integrovanou součástí Google Maps.

Lékaři na celém světě využívají technologie na bázi PillCam – kapsule s miniaturní kamerou, kterou pacient spolkně, a lékař tak získá přesný obraz o dění v jeho útrokách.

Během cesty tělem pacienta pořídí PillCam až 50 tisíc záběrů. Vynález Gabriela Idana již pomohl více než 2,5 milionu pacientů po celém světě. A podobných příkladů bychom mohli jmenovat desítky, ne-li stovky.

EVROPA VYSLALA SPOJKY PRO VĚDU A VÝZKUM

Excelentní výsledky izraelských vědců a dlouholeté zkušenosti s transferem technologií z univerzitního prostředí do komerční sféry vedly k jedinému – Izrael se rychle dostává do hledáčku zemí, které se chtějí jeho úspěchem inspirovat a navázat nová perspektivní part-

BĚHEM CESTY TĚLEM POŘÍDÍ PILLCAM AŽ 50 TISÍC ZÁBĚRŮ. VYNÁLEZ GABRIELA IDANA JIŽ POMOHL VÍCE NEŽ 2,5 MILIONU PACIENTŮ.

Více informací se můžete dozvědět z webu Sekce pro vědu, výzkum a inovace při Úřadu vlády ČR (SVVI) pod záložkou „Vědecká diplomátka v Izraeli“. Internetová adresa je www.vyzkum.cz.

mise do Izraele jsou plánovány také na příští rok.

ODBOŘNÍCI Z WEIZMANNOVA INSTITUTU VĚD PŘIJELI DO PRAHY

Mimořádným úspěchem, kterému předcházelo několik přípravných jednání, je také navázání systémové spolupráce mezi Českou republikou a Weizmannovým institutem věd, jehož výsledky na poli základního výzkumu jsou srovnatelné s nejprestižnějšími světovými univerzitami, jakými jsou například Harvard či Cambridge. Zástupci Weizmannova institutu věd navštívili na pozvání místopředsedy vlády pro vědu, výzkum a inovace Pavla Bělobrádka v srpnu Prahu, aby se setkali se zástupci Akademie věd České republiky, vybraných univerzit či Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

ČR. Společně jednali o připravované misi českých vědců do Izraele, vytvoření stipendií pro excelentní české postdoktorandské studenty či o vzájemné výměně vědeckých pracovníků.

Významným způsobem narostl zájem českých i izraelských vědců o výzkum k podávání společných projektů v oblasti základního a průmyslového výzkumu. Do zatím posledního výzvy v roce 2015 se přihlásilo 36 společných projektů (v porovnání se 16 podanými projekty v předchozí výzvě), tedy dosud nejvíce v historii.

Významné je také podpoření spolupráce mezi Grantovou agenturou ČR a jejím izraelským protějškem Israeli Science Foundation, pokročilá jednání mezi BIOCEV a spin-offem Hebrejské univerzity s názvem Pepticom o zapojení

do společného projektu či propojení českých zájemců o technologický transfer s transferovými centry na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě a Telavivské univerzitě.

VELETRHY MÍŘÍ NA BIOTECHNOLOGIE NEBO START-UPY

Jako hlavní příležitosti ke spolupráci a prezentaci českých subjektů na poli vědy a výzkumu v Izraeli v příštím roce patří zejména 16. ročník mezinárodního veletrhu k biomedicínským technologiím IATI BIOMED. Uskuteční se v Tel Avivu ve druhé čtvrtině příštího roku. Ze 1380 izraelských firem, které jsou aktivní v oblasti přírodních věd, se více než polovina (53 procent) věnuje právě biomedicínským technologiím. Veletrh IATI BIOMED 2017 představuje ideální příležitost,

jak se s nimi a jejich zahraničními partnery setkat.

Nejaktuálnější trendy na poli technologického transferu budou představeny v květnu na každoročním veletrhu a konferenci „Tel Aviv University Innovation Day“. Stálíci v kalendáři akcí zůstává také „DLI Innovation Festival“ v Tel Avivu zaměřený na začínající firmy, na jehož letošním ročníku reprezentovala v září Českou republiku desítky perspektivních start-upů. ■

TEXT: DELANA MIKOLÁŠOVÁ
ČESKÁ VĚDECKÁ DIPLOMATKA V TEL AVIVU
FOTO: PROFIMEDIA

BIOTECHNOLOGIE. Věnuje se jim více než polovina ze 1380 izraelských firem, které jsou aktivní v oblasti přírodních věd.

TURISTY LÁKÁ TROJÍ MOŘE I TROJÍ NÁBOŽENSTVÍ

CESTOVNÍ RUCH TVOŘÍ DESETINU IZRAELSKÉ EKONOMIKY. NA TAK MALOU ZEMI MÁ TOTIŽ IZRAEL OPAVDU HODNĚ PŘÍRODNÍCH UNIKÁTŮ I HISTORICKÝCH MONUMENTŮ. ROČNĚ SE NA NĚ PŘIJEDOU PODÍVAT TŘI MILIONY TURISTŮ.

Co platí o Izraeli jako takovém, to platí i v turistickém ruchu. Oč menší tahle země je, o to víc nabízí. Přestože ji autobusem přejedete napříč za tři hodiny, pozoruhodností tu najdete dost na měsíce prozkoumávání. Turistický průmysl je důležitým sektorem hospodářství, když zajišťuje asi 10 procent hrubého domácího produktu. Návštěvnost země sice kolísá podle toho, nakolik se zrovna ve světových médiích přetřásají teroristické útoky, paměť turistů je ale krátká. Izrael navíc hraje do karet poloha v rozumném dosahu z Evropy i východní Asie. S Českem má bezvízový styk a přímé letecké spojení z Prahy. Celkem přijíždějí do Izraele zhruba tři miliony turistů ročně.

Jeruzalém a další historická města lákají na křesťanské, židovské i na muslimské památky. Biblická země uspokojí i milovníky koupání, kteří hledají změnu oproti klasickým evropským plážím. Vedle resortů na pobřeží Středozemního moře u Tel Avivu má Izrael na jihu přístup i k malému cípu Rudého moře v oblasti letoviště Eilat. Třetí, na východě země čekající Mrtvé moře je ve skutečnosti jezero a vyznačuje se několika unikáty. Je to nehlubší místo povrchu planety, leží 420 metrů pod úrovní oceánu. A se salinitou 34 procent patří také k nejslanějším vodstvům. Zdejší extrémně slaná voda má léčebné účinky, takže se tu konají ozdravné pobyty. Vedle těchto klasických destinací má ale Izrael také méně známé turistické cíle, které generují peníze i v odlehlejších oblastech. Zde jsou některé z nich. ■

MASÁDA Zbytky této pevnosti tyčící se na hoře nad Mrtvým mořem jsou pro mnoho Izraelců poutním místem a určitým symbolem hrdého národního vzdoru. Postavena byla ještě před naším letopočtem a v prvním století po Kristu tady vrcholila rebelie židovských povstalců proti Římanům. Tisícovka mužů, žen i dětí, kteří byli v Masadě bezvýhodně obklíčeni římskými vojáky, se odmítla vzdát a skončila masovou sebevraždou. Rozvaliny Masady jsou dnes místem školních výletů i vojenských přísah. Turistu, pokud se mu nechce lézt na strmou horu pěšky, vyveze k rozvalinám moderní lanovka.

MACHTEŠ RAMON Kdo chce vidět monumentální přírodní kaňon, nemusí jezdit až za americkým Grand Canyonem nebo do údolí Colca v Peru. Uprostřed Negevské pouště v Izraeli je totiž k vidění 40 kilometrů dlouhý a 300 metrů hluboký Machteš Ramon. Připomíná obrovský kráter a má zvláštní atmosféru jako z jiné planety. Přitom lze k jeho okrajům z Tel Avivu dojet za pouhé tři hodiny běžnou veřejnou dopravou. Turista se smí zdarma vydat po značených stezkách přímo dolů na průzkum dna kráteru.

TEXT A FOTO: TOMÁŠ STINGL

AVDAT Další pouštní perličkou jsou pozůstatky města Avdat, které sloužilo jako záchranný bod pro karavany nomádkého národa Nabatejců. Ti ve starověku ovládli pouštní obchodní stezku mezi Rudým a Středozemním mořem. Putovalo tudy hlavně koření nebo sůl. Z ruin Avdatu umístěných na vyvýšeném místě je výhled na okolní surreálnou poušť. Expozice zahrnuje podrobné informace o někdejším životě nomádů. Neďaleko Avdatu jsou další archeologické lokality uchovávané nabejské stavby – zbytky měst Mamšit nebo Šivta.

AKRA Na severu Izraele u pobřeží Středozemního moře stojí přístav Akra, jehož stará část je skvěle dochovanou středověkou městskou pevností z dob křížáckých válek. Po určité době byla Akra dokonce hlavním městem křížáckého státu. Dodnes je tu k vidění kamenná citadela, odkud křížáci řídili své válečné operace, podzemní úniková chodba templářů nebo sály, v nichž řád špitálníků ošetřoval zraněné. Celé staré město je obehnané mohutnými hradbami. Pro milovníky historie nebo staré architektury patří Akra v Izraeli k tomu nejlepšímu. Tím spíš, že byla zapsána na seznam světového kulturního dědictví UNESCO a většina expozic je i díky tomu zpracována perfektně.

BAHAISTICKÉ ZAHRADY

V přístavu Haifa stojí světové centrum relativně mladého náboženství, takzvaného baháismu. Tato víra vznikla v 19. století v Persii a o její šíření se zasloužil učitel Bahá'u'lláh. Mezi prvky hlášené tímto náboženstvím patří jednota všeho lidstva, rovnost mužů a žen nebo soulad víry a vědy.

Většina stoupců, kteří působí v haifském centru, nejsou Izraelci, ale cizinci. Turisté si smejí při pravidelných návštěvách prohlédnout velkolepé, dokonale upravené Bahaistické zahrady, které se rozkládají na svahu uprostřed přístavu.

NEOT HAKIKAR V této odlehle osadě blízko hranic s Jordánskem žije svérázná umělecká komunita a také je to dobrá základna pro průzkum okolních pouštních kaňonů, které mají těžko popsatelnou atmosféru bezčasí. Průzkum okolí lze podniknout organizovaně v džipech nebo na motorkách, další variantou je vyrazit samostatně na terénním kole nebo pěšky. Je potřeba se ale dobře informovat u místních lidí na vhodnou cestu, vybavit se zásobami vody a důsledně dbát výstražných značek, protože v některých místech mohou být zapomenuté miny z války.

IZRAELCI JSOU ZVYKLÍ JÍT ROVNOU K VĚCI

VOJENSKÁ SLUŽBA, KTEROU V MLÁDÍ POVINNĚ ABSOLVUJÍ I DÍVKY, FORMUJE NATUREL IZRAELCŮ PRO CELÝ ŽIVOT. I V BYZNYSU JEDNAJÍ TVRDĚ A PŘÍMOČAŘE. NA ROZDÍL OD ARABŮ NA SVÝCH POŽADAVCÍCH TRVAJÍ ČASTO AŽ DO KONCE A NEDAJÍ PROSTOR PRO NĚJAKÉ SMLOUVÁNÍ, ŘÍKÁ VEDOUcí KANCELÁŘE CZECHTRADE V TEL AVIVU JIŘÍ RAK.

Které české firmy v poslední době v Izraeli uspěly?

Za prvních sedm měsíců letošního roku se z Česka do Izraele vyvezlo zboží za 576 milionů dolarů. Vedle tradičních exportérů se na tom podílelo i velké množství menších a středních firem. Nelze vyjmenovat všechny, takže bych alespoň zmínil některé, kterým jsme při uvedení na trh nebo rozšíření obratu i částečně pomohli. Jde například o společnost Dibaq, VAPO, Českou zbrojovku anebo o Lanex, který letos zahájil pravidelné dodávky rychloslaňovacích lan pro jednotky IDF (Israel Defense Forces). A to je super reference, protože jak známo, izraelská armáda se spokojí pouze s tím nejlepším.

Izrael rozsáhle dováží potraviny, jak se na tom podílejí čeští vývozcí?

Má to ještě velké rezervy. Země dováží potraviny a nápoje celkem za zhruba 4,5 miliardy dolarů, ale český podíl činí zatím jen asi 0,3 procenta. Přitom většina dovozu má původ v zemích Evropské unie. Možná na to má vliv i obava z košer certifikace, což je ale u většiny výrobků zbytečné.

KOŠER VÝROBU SCHVALUJE RABÍN

Lze nabídnout i potraviny, které košer nejsou?

Při dovozu potravinářských výrobků do Izraele musí místní importéři získat dovozní licenci, jejíž součástí je zpravidla právě i požadavek na košer certifikát. Přestože se ve vybrané síti

POZOR NA SVÁTKY. Teď v říjnu došlo ke kumulaci několika důležitých židovských svátků za sebou, takže skoro celý měsíc v Izraeli nic nevyřídíte, upozorňuje Jiří Rak.

například ruských supermarketů Tiv Taam prodávají i nekošer potraviny, jejich podíl je malý a pro izraelského dovozce nezajímavý.

Jak mohou tedy košer původ potravin prokázat české firmy?

Certifikaci českých výrobců zajišťuje v naprosté většině případů Rabinát pražské židovské obce. Po obdržení žádosti se s výrobcem spojí jeden z českých supervizorů (takzvaných

PRAKTICKY NEEXISTUJÍ ZDVOŘILOSTNÍ SCHŮZKY. NEŽ IZRAELCI JEDNÁNÍ POTVRDÍ, TAK VĚTŠINOU CHTĚJÍ ZNÁT CENY, ABY ZJISTILI, JESTLI MÁ VŮBEC SCHŮZKA SMYSL.

ARMÁDNÍ ZKUŠENOST. Mladí Izraelci – včetně dívek – absolvují povinně vojenskou službu a odnášejí si z ní do byznysu prověřené vztahy a tvrdou cílevědomost.

mašgiachů) a domluví si návštěvu a jednání u firmy. Při této návštěvě detailně projedná podmínky pro udělení certifikátu, které se týkají konkrétně použitých surovin a pracovních postupů při výrobě. Když je firma připravena, přijíždí na závěrečnou kontrolu izraelský rabín a rozhodne o vystavení certifikátu. Certifikovat je možné celou výrobu, anebo pouze určitou výrobní šarži vyrobenou pod dohledem mašgiachů.

Kolik certifikát stojí?

Platí jeden rok, pak se musí zase obnovovat. Cena za roční certifikaci je stanovena individuálně, závisí na časové náročnosti práce jednotlivých mašgiachů, velikosti certifikované firmy a na hodnotě předpokládaného vývozu. U potravin neživocísného původu je obvykle cena jeden až dva tisíce eur. Dražší a složitější jsou

mléčné výrobky. Velmi složitá je certifikace masných výrobků s výjimkou potravin z ryb.

TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY DODÁVÁJÍ KOLEJNICE

Při veřejných zakázkách požaduje Izrael značnou část peněz vrátit místní ekonomice prostřednictvím offsetových programů. Jaké stanoví podmínky?

Povinnost zpětného nákupu izraelského zboží nebo služeb platí pro celý státní sektor a nejen pro rezort obrany, jako tomu je ve většině zemí. To znamená, že se s tím musejí vyrovnat například i Třinecké železárny, které dodávají kolejnice pro izraelské železnice. Hodnota těchto offsetů je stanovena na 20 procent hodnoty kontraktu pro členskou země GPA (Government Procurement Agreement), mezi

které patří i Česká republika. Pro ostatní země je to 35 procent. Je to obtížná podmínka, se kterou ale většinou pomáhá místní partner nebo úřad Industrial Cooperation Authority podřízený izraelskému ministerstvu hospodářství. Možné jsou i vzájemné zápočty offsetových závazků.

Která města jsou v Izraeli nejdůležitější pro byznys?

Z obchodního hlediska je nejdůležitějším městem jednoznačně Tel Aviv, kde sídlí všechny centrální organizace, jako jsou Asociace izraelských výrobců, Federace regionálních obchodních komor nebo Institut pro export a zahraniční spolupráci. Potom je s odstupem Haifa a úplně na konci Jeruzalém. Ten je sice centrem izraelské politiky, v byznysu je ale na prvním místě Tel Aviv.

ZBOŽÍ DO PALESTINY JDE PŘES HAIFU NEBO AŠDOD

Může vývozcé dodávat zboží plošně odběratelům v Izraeli i na Palestinských autonomních územích (PAÚ), nebo je nutné striktně oddělit byznys na obou stranách zdi?

Zatímco vývoz do Izraele dosáhl letos oněch 576 milionů dolarů, export na Palestinská autonomní území (Západní břeh Jordánu a pásma Gazy) pouze čtyři miliony dolarů. Přitom ale třeba v Betlémě, který patří do palestinského území, jezdí stejné množství vozů Škoda jako v Tel Avivu. Když se o tom bavím s palestinskými obchodníky, tak mi téměř jednohlasně říkají, že je pro ně administrativně i logisticky mnohem jednodušší nakoupit zboží od izraelského zástupce než absolvovat celý proces schvalování importu, proclení a dopravy jako palestinská

firma. Takže v zásadě jsou možné oba způsoby. Pokud se ale stávající importní systém nezmění, tak českým firmám spíš doporučuji nalézt si partnera v Izraeli a na něho potom nasměrovat případné zájemce z Palestinských autonomních území.

Jak funguje doprava do těchto problematictějších oblastí, případně na Golanské výšiny?

Doprava zboží na PAÚ musí jít přes izraelské přístavy Ašdod nebo Haifu a podléhá důsledné kontrole. Golanské výšiny jsou formálně součástí Izraele a problém s dopravou ani s ničím jiným zde není. Je to mimochodem velmi zajímavá a hezká část Izraele, kam často a rádi jezdíme s rodinou a přáteli o víkendech.

V Česku možná zkreslují představu o životě v Izraeli časté zprávy o násilnostech. Jak byste hodnotil reálnou bezpečnostní situaci?

Ta představa nebezpečí je mediálně zkreslená. Násilné útoky nejsou namířeny proti cizincům a bezpečnostní incidenty se odehrávají v naprosté většině u stanovišť vojáků či policie na hranicích mezi Izraelem a PAÚ. Takže jde o to vyhybat se takovým místům a nerisikovat, že se náhodou do něčeho nechťeně dostanete.

KOŠER PIVO. Toto je ukázka košer certifikátu, který na vývoz svého piva do Izraele získal Budějovický Budvar.

perfektně připraven. Podobné platí i pro korespondenci, kde očekávají rychlé a konkrétní odpovědi.

Jak chodí na obchodní jednání oblečení?

Jsou velmi neformální, počínaje oslovením křestním jménem a konče právě oblečením. Manažeři i z velkých firem přijdou na jednání v polokošili s krátkým rukávem, bez vázanky a se sandály na nohou. Souvisí to samozřejmě i s teplým a vlhkým podnebím, formální oblek je zde v zásadě raritou. Z osobní zkušenosti mohu potvrdit, že to je velmi příjemné a velmi dobře se na to zvyká. Jinak je obchodní prostředí podobné tomu ve Spojených státech, ovlivněné částečně geografickou polohou na Blízkém východě. Na rozdíl od Arabů ale Izraelci často na svých požadavcích trvají až do konce a nedají prostor pro nějaké smlouvání.

Jak by měl začít vývozce, který s Izraelem dosud nemá obchodní zkušenost?

Českým firmám obvykle doporučuji do Izraele přijet a s budoucími obchodními partnery se setkat osobně. Je to podle mého názoru ten nejlepší základ získání důvěry a navázání spolupráce. Vzájemný bezvízový styk a nízké ceny letenek tomu nahrávají, přímé lety do Tel Avivu z Prahy nebo z Vídně nabízí již několik leteckých přepravců. Chtěl bych zdůraznit, že české výrobky mají na náročném izraelském trhu dobré jméno, a proto to zde může zkusit téměř každá česká firma, která uvažuje o rozšíření svého vývozu za hranice Evropské unie. Pracovníci agentury CzechTrade a českého velvyslanectví jsou při tom připraveni pomoci. ■

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: ANNA VACKOVÁ, PROFIMEDIA, ARCHIV

KONTAKT DO IZRAELE

Kancelář agentury CzechTrade v Tel Avivu nabízí podporu jak společností, které do Izraele teprve hodlají vstoupit, tak i těm, které na tamějším trhu již působí. Kontakt na kancelář je telaviv@czechtrade.cz. ■

OBCHODNÍ DESATERO PRO IZRAEL

1. VYTIPUJTE SI DOBRÉHO PARTNERA

Pro zájemce o export do Izraele je rozumné snažit se najít místního partnera, který zná dobře trh, zvyklosti a jazyk. Založení vlastní pobočky není pro většinu dodavatelů obvykle ekonomicky opodstatněné.

2. NESPĚCHEJTE S EXKLUZIVITOU

Je běžné, že místní zástupci důrazně vyžadují exkluzivitu. Na úvod lze doporučit exkluzivitu časově omezenou a podmíněnou dosaženým obrátem.

3. VYUŽIJTE ANGLIČTINU, PŘÍPADNĚ RUŠTINU

Pokud nebudete v Izraeli osobně podnikat, hebrejsky se učit nemusíte. Většina partnerů bude umět velmi dobře anglicky. Někteří z nich (vzhledem ke svému původu) mluví i rusky.

4. OBHAJTE CENU A KVALITU

Obecně platí, že cenový faktor hraje při jednání vždy významnou roli společně s kvalitou, dodací lhůtou, poprodejním servisem, spolehlivostí dodavatele a jeho referencemi. Izraelský trh je vysoce konkurenční.

5. OČEKÁVEJTE PŘÍMOČARÉ JEDNÁNÍ

Izraelci dokážou být při obchodním jednání velmi tvrdí a obvykle říkají naplno, co si myslí. Doslova také chápou to, co řeknete vy. Jejich chování může někdy působit až nezdvořile. Pokud se na to adaptujete a nenecháte se vyvést z míry, budete jim rovnocenným partnerem.

6. ZAPOMEŇTE NA DODATEČNÉ SMLUVÁNÍ

Na rozdíl od arabských obchodníků je izraelská nabídka často konečná a bez prostoru pro další smlou-

vání. Prosazování dodatečných cenových úprav, respektive změny platebních podmínek je prakticky vyloučené. Výsledky jednání je vždy vhodné shrnout a potvrdit písemně.

7. NEČEKEJTE VELKOU FLEXIBILITU

Důležité je dodržování běžných norem obchodního jednání, jako je schopnost navázání dobrých vztahů s partnery, osobní přítomnost při důležitých jednáních, flexibilita a dynamičnost jednání. Flexibilita ovšem naopak není silnou stránkou izraelských protějšků. Je třeba se připravit na to, že v mnoha případech trvají na svých podmínkách až do konce.

8. RESPEKTUJTE VOLNOU SOBOTU

Při sjednávání schůzek je třeba vzít do úvahy pracovní týden, který začíná nedělí a končí čtvrtkem, některé soukromé firmy pracují i v pátek

dopoledne. V sobotu pak obchodním partnerům raději ani netelefonujeme, může to být bráno jako nezdvořilost.

9. TOLERUJTE NEFORMÁLNÍ OBLEČENÍ

Obchodní schůzku se doporučuje ještě potvrdit předem telefonicky. Izraelci často chodí i na obchodní jednání obzvláště v letním období v neformálním oblečení – tedy bez saka a kravaty, v sandálech.

10. PŘIPRAVTE SE NA PESTROU SPOLEČNOST

Je třeba mít na paměti obrovskou různorodost izraelské společnosti z hlediska původu obyvatel. Jsou tu starousedlíci, ale i lidé původem ze Spojených států, Evropy, bývalého Sovětského svazu, arabských zemí i z Afriky. ■

TEXT: CZECHTRADE
FOTO: PROFIMEDIA

ČESKÝM FIRMÁM SPÍŠ DOPORUČUJI NALÉZT SI PARTNERA V IZRAELI A NA NĚHO POTOM NASMĚROVAT PŘÍPADNÉ ZÁJEMCE Z PALESTINSKÝCH AUTONOMNÍCH ÚZEMÍ.

I když i mně se už stalo, že jsme se s jednou českou firmou museli vrátet z jednání na PAÚ velkou oklikou, protože před nejbližším kontrolním stanovištěm mezitím začala protizraelská demonstrace, kde létaly kameny a hořely pneumatiky. Ale byznys tím v zásadě ovlivněn není. Současná bezpečnostní situace je samotnými Izraelci hodnocena jako – na izraelské poměry – velmi dobrá s poukazem na to, co se letos stalo v Nice, Bruselu, Istanbulu a jinde.

Jak byznys ovlivňují časté náboženské svátky?

Podle mne v současnosti víc než zmíněná bezpečnostní rizika. Třeba teď

Takže skoro celý měsíc nic nevyřídíte, nemá cenu ani organizovat důležitá obchodní jednání.

ZDÁNĹIVĚ AROGANTNÍ JEDNÁNÍ SI NEBERTE OSOBNĚ

Jak se na mentalitě Izraelců projevuje, že musejí v mládí všichni na vojnu?

To je velmi zajímavé téma. Během třileté (u dívek dvouleté) vojenské služby se Izraelci naučí rychle a pragmaticky rozhodovat, neboť na tom může v důsledku záviset i jejich zdravý nebo život. Jsou velmi asertivní a mají jiný přístup k autoritám, než na který jsme zvyklí my.

Do civilního života si tak přenášejí některé důležité morální vlastnosti a rovněž prověřené mezilidské vztahy, které mohou následně využít. **Promítá se to do byznysu?** Izraelští obchodníci jsou především

velmi pragmatičtí a praktičtí, při jednání jdou přímo k nejdůležitější věci. Prakticky neexistují zdvořilostní schůzky. Než Izraelci jednání potvrdí, tak většinou chtějí znát ceny, aby zjistili, jestli má vůbec schůzka smysl. Už se mi stalo, že po předložení cen schůzku zrušili s tím, že čas obou stran je drahý a nemá cenu s ním plýtvat na zbytečné rozhovory. Při jednání na vás okamžitě vypálí konkrétní dotazy jako „proč to zkoušíte v Izraeli, kam jste už vyvezli, v čem jste dobří, jak nás chcete zaujmout?“ Podobné chování může působit povýšené a arogantně, ale takoví prostě Izraelci jsou. Nemá cenu si to brát osobně a na jednání je třeba jít

MALÝMI ROZVOJOVÝMI PROJEKTY POMOHLA ČESKO VE VÍCE NEŽ 40 ZEMÍCH SVĚTA

DROBNĚJŠÍ PROJEKTY V OBJEMU DO PŮL MILIONU KORUN JSOU JEDNOU Z FOREM, JAK ČESKO PROPOJUJE ROZVOJOVÉ ZEMĚ. PROSTOR V TĚCHTO PROJEKTECH SE OTEVÍRÁ I PRO AKTIVITU ČESKÝCH FIREM ČI NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ.

Takzvané Malé lokální projekty (MLP) jsou nástrojem dvoustranné zahraniční rozvojové spolupráce ČR. Jde o rozvojové projekty malého rozsahu realizované při českých zastupitelských úřadech v zahraničí, jejich výše je 200 tisíc až půl milionu korun. Realizuje je místní subjekt, který má v příslušné zemi právní subjektivitu. Cílem je podpořit rozvojové aktivity menšího rozsahu. Například jde o dodávky vybavení či materiálu (i českého původu),

o školení, podporu rozvojových aktivit místních institucí a organizací, nebo o spoluúčast na části většího, například mezinárodního projektu. Další projektový cyklus MLP pro rok 2017 začal v srpnu letošního roku, je na něj vyčleněno celkem 29 milionů korun.

MLP jsou identifikovány příslušným zastupitelským úřadem, který je dobře obeznámen s místními podmínkami, může nejlépe posoudit efektivnost a udržitelnost MLP

a v neposlední řadě zajistit vhodného místního realizátora. V řadě případů jsou pro potřeby projektu zakoupeny české výrobky, je využito české know-how či dojde k navazující spolupráci s českými firmami a dalšími subjekty.

V loňském roce bylo realizováno 80 MLP ve 41 zemích světa v celkové hodnotě téměř 25 milionů korun. Z geografického hlediska bylo nejvíce projektů realizováno v regionech Asie a Oceánie. Také v letošním roce

už bylo dokončeno několik Malých rozvojových projektů. Jejich úspěšná realizace přispívá ke zviditelnění Česka a posílení povědomí o ČR jako dárcovské zemi. ■

TEXT: MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR
ODBOR ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE
VE SPOLUPRÁCI
S DOTČENÝMI ZASTUPITELSKÝMI
ÚŘADY

FOTO: ZÚ ČR V BOGOTĚ, PROFIMEDIA

KOLUMBIJŠTÍ INDIÁNI DOSTALI RYBÁŘSKOU LOĎ A NOVOU STUDNU

V JIHOAMERICKÉ KOLUMBII ZAMÍŘILA ČESKÁ POMOC NA INDIÁNSKÝ KMEN WAYUU. TEN ŽIJE V PROBLEMATICKÉ OBLASTI, KTEROU V SOUČASNOSTI TRÁPÍ SUCHA A PODVÝŽIVA.

Malý lokální projekt nazvaný „Tradiční rybolov a vybudování studny pro dodávky pitné vody indiánské komunitě Wayuu“ byl realizován od dubna do července letošního roku. Spočíval ve výstavbě studny jako zdroje pitné vody pro několik indiánských komunit kmene Wayuu a stavbě rybářské lodi pro potřeby tradičního rybolovu, jakožto nástroje obživy a obchodu tradičních indiánů. Zastupitelský úřad ČR v Bogotě realizoval projekt ve spolupráci s Asociací indiánských komunit Shipia Wayuu, která sama zajistila stavbu lodí a vybudování studny.

Rybářská loď včetně nezbytných rybářských sítí a výkonného motoru bude k dispozici několika rybářům, kterým má přinést nejen obživu, ale stát se též nástrojem komerčních praktik indiánů, které by jim pak

přinesly udržitelné příjmy. Loď má přinést 10 indiánským rodinám prospěch přímo a dalším 20 nepřímým. Vybudování zdroje pitné vody uprostřed pouštní oblasti municipia Manaure přinese přímý prospěch zhruba 40 rodinám, jakož i nepřímý dalším 160 rodinám (klanům kmene Wayuu).

REGION TRÁPÍ NEDOSTATEK PITNÉ VODY I KORUPCE

Dotčený departement La Guajira je v posledních měsících mediálně silně sledovanou oblastí. Tradičně pouštní charakter krajiny a výrazná sucha způsobená fenoménem El Niño mají za následek obrovské problémy s obživou, zejména pitnou vodou. Protože je ale území ve správě tradičních indiánských komunit Wayuu, je řešení problému složitější. Kolumbijský tisk dlou-

hodobě přináší informace o úmrtí dětí na podvýživu či o korupci při rozdělování peněz určených pro tuto oblast Kolumbie. Region, který leží při hranici se sousední Venezuelou, navíc výrazně ovlivňuje venezuelský kontraband a stále více též imigrace. Den po předání výsledků projektu dokonce kolumbijský nejvyšší soud vydal rozhodnutí, podle nějž musí po měsících nečinnosti kolumbijský stát poskytnout indiánským komunitám okamžitou pomoc.

KONEČNĚ SI NÁS NĚKDO VŠIML, ŘÍKÁJÍ INDIÁNI

Zastupitelskému úřadu v Bogotě se podařilo zaměřit MLP do oblasti, která se v průběhu posledních měsíců stala cílem pozornosti nejen kolumbijských médií, ale též mezinárodních organizací a neziskových organizací. Proto

se podařilo měrou vrchovatou získat pro projekt pozornost jednak lokálního tisku, jednak kolumbijských institucí. Maximálně podporu MLP nabídl sám guvernér departementu La Guajira. Kromě zacílení projektu z mediálního hlediska je třeba vyzdvihnout i morální význam pomoci lidem, kteří ji skutečně potřebují. La Guajira je příkladem oblasti, které se nedostává základní suroviny potřebné pro lidský život – vody. Proto stojí za zmínku velmi emotivní přebírání výsledků projektu ze strany indiánských komunit, jejichž součástí bylo též kulturní vystoupení či proslovy stařešinů kmene. O dobrém zacílení svědčí i titulky reportáže publikované v deníku El Heraldó: „Konečně si někdo vzpomněl na Wayuu, sdělil lídr Wayuu českému velvyslanci.“ ■

V BARMĚ ZACHRÁNILY STANICE S ANTISÉRY VESNIČANY UŠTKNUTÉ HADEM

OSM STANIC, V NICHŽ MOHOU LIDÉ DOSTAT ANTISÉRUM PO UŠTKNUTÍ SMRTELNĚ JEDOVATÝMI HADY, ZAČALO LETOS FUNGOVAT DÍKY ČESKÉMU MALÉMU LOKÁLNÍMU PROJEKTU V ODLEHLÉ ČÁSTI BARMY. BĚHEM PŘEDEŠLÝCH TÝDNŮ UŽ STANICE ZACHRÁNILY NĚKOLIK LIDSKÝCH ŽIVOTŮ.

Barma neboli Myanmar je po Austrálii země s největším výskytem druhů smrtelně jedovatých hadů a na jejich uštknutí umírají ročně tisíce lidí. Největším problémem pro vesničany je lokální nedostupnost séra proti uštknutí. Postižení mají díky nově instalovaným bankám v blízkých vesnicích větší naději na záchranu života, než kdyby byli odkázáni na zdravotní zařízení ve vzdáleném městě.

Projekt financovaný Českou republikou spočíval ve vybudování osmi stanic poskytujících antisérum v osmi různých vesnicích v okrese Ye Oo v teritoriu Sagaing, kde dochází k častým smrtelným hadím uštknutím. Tyto stanice jsou prospěšné zhruba dvěma tisícům farmářů a více než 10 tisícům obyvatel. Zdravotnictví je v této oblasti nedostupné, a kvůli špatné dopravní infrastruktuře je lékařská pomoc vzdálená i několik hodin jízdy autem. Pro představu, okres Ye Oo má celkem 66 vesnic, na které připadají pouze dva lékaři. Přítomnost stanic s antiséry je prospěšná rovněž i pro obyvatele z jiných vesnic, které spadají do tohoto okresu. Rozpočet pro vybudování těchto stanic činil 191 tisíc korun.

Stanice se už osvědčily. Letos v červenci například zachránily život dívce Khine Mar Win ve vesnici Oah Pho. Smrtelně jedovatá zmije uštkla tuto mladou dívku, která byla okamžitě dopravena do vesnice Oah Pho, kde jí bylo

aplikováno „české“ sérum první pomoci. Dalšími zachráněnými jsou dva mladí muži Mg Zaw Win Thun (23 let) a Naing Myo (28 let), kterým bylo sérum aplikováno ve vesnici Ywo Pale koncem července. Uštknuta byla také Zi Wa Myint z obce Pun Na Kaa a jen okamžitě podání antiséra jí zachránilo život. Nyní se již zotavuje v okresní nemocnici Ye Oo. ■

V ALBÁNII ZNAČÍ DOBROVOLNÍCI STEZKY A ROZVÍJEJÍ TURISMUS

V LÉTĚ SE VYPRAVILA DO ALBÁNIE UŽ PODRUHÉ SKUPINA DOBROVOLNÍKŮ, KTERÁ POMÁHÁ BUDOVAT INFRASTRUKTURU V ALBÁNSKÝCH ALPÁCH. Zahrnuje to stavbu mostů nebo značení turistických stezek. České projekty také v Albánii pomohly položit základ pro vznik horské služby nebo otevřít nová informační centra.

Albánie je malá země, ale nesmírně bohatá na přírodní krásy. Má proto výjimečné předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Turistická infrastruktura je nicméně zatím málo rozvinutá. Albánie patří mezi nejhudší země Evropy a bojuje navíc s vysokou zadlužeností. Do rozvoje turismu tak směřuje jen málo domácích zdrojů a rozvoj sektoru je stále velmi závislý na zahraničních dárcích. Česká republika patří mezi ně, a i přes omezené prostředky, které do rozvoje turismu v Albánii ve srovnání s velkými donátory investuje, si v této oblasti již vydobyla své pevné místo.

V oblasti rozvoje turistické infrastruktury začala rozvojová spolupráce Česka s Albánií zhruba před třemi lety, kdy díky české finanční pomoci vzniklo první turistické informační centrum na severu země ve městě Kukës. Podobné centrum bylo za české pomoci vybudováno předloni i ve městě Burrel ve střední Albánii, která je bohatá na hory i tradiční venkovskou kamennou architekturu včetně středověkých mostů a věžovitých kul.

Česká podpora se zaměřila také na rozvoj ubytovacích kapacit nabídnutých obyvateli v rodinných domcích v rámci agroturistiky. Česko tak pomohlo zviditelnit obec Rehova na jihu Albánie pyšnicí se nejen kompaktní tradiční kamennou zástavbou, ale i kulinářským věhlasem, výrobou specifických koberců

a medu. Pomoc směřovala také do rozvoje agroturistiky v městečku Divjaka poblíž Národního parku Karavasta, který je svou rozlehlou přímořskou lagunou místem výskytu vzácných druhů vodního ptactva, mezi jinými i dalmatijských pelikánů.

ČEŠI ŠKOLILI HORSKOU SLUŽBU

Loni se podařilo zahájit projekt v Národním parku Valbona, v jednom z nejkrásnějších míst Albánských Alp. Projekt měl za cíl s pomocí prostředků Mezinárodního visehradského fondu založit

by mohla vést k ustavení profesionální horské služby nejen v místním národním parku, ale i v celé Albánii. Ministryně pro místní rozvoj České republiky Karla Šlechtová se při své nedávné návštěvě Albánie se členy dobrovolné horské služby sešla a přislíbila jim další pomoc. V tomto duchu jednala i se svou partnerskou albánskou ministryní.

STO KILOMETRŮ STEZEK V PARKU DAJT

Angažovanost Česka v rozvoji turismu v Albánii se od počátku zaměřuje i na značení turistických stezek. Došlo tak i k vyznačení první

implementace projektu s názvem „Národní park Dajt, dostupná a atraktivní turistická destinace“. Je nutné podotknout, že park se nachází v bezprostředním okolí hlavního města Tirany. K implementaci projektu dochází v rámci takzvané Slavkovské spolupráce tří sousedních států, Česka, Rakouska a Slovenska. Tato forma spolupráce umožňuje ztrojnásobit finanční zdroje na projekt, jehož cílem je vyznačení téměř 100 kilometrů turistických stezek na celém území Národního parku Dajt a v jeho bezprostředním okolí. Dále projekt zahrnuje vyhotovení brožur, letáků

ČESKO POMOHOLO ZVIDITELNIT OBEC REHOVA NA JIHU ALBÁNIE PYŠNÍCÍ SE NEJEN KOMPAKTNÍ TRADIČNÍ KAMENNOU ZÁSTAVBOU, ALE I KULINÁŘSKÝM VĚHLASEM, VÝROBOU KOBERCŮ A MEDU.

první horskou službu v Albánii, zatím na bázi místních dobrovolníků. Skupina místních mladých lidí navázala spolupráci s horskými službami Česka, Polska a Slovenska a absolvovala u nich školení. Výstupem projektu je také studie proveditelnosti vzniku stálé horské služby v národním parku vybavené profesionální technikou. Tato studie

turistické stezky na albánské části Gramozského pohoří na albánsko-řeckém pomezí, pod nímž se nachází vesnice Rehova. Asistence se týkala rovněž rekonstrukce turistické stezky ke snadnějšímu přístupu k vodopádům Grunes v Národním parku Theth v Albánských Alpách, hojně navštěvovaných českými turisty. Novinkou letošního roku je

a turistické mapy včetně elektronické aplikace, vzdělávací programy pro děti a mládež o atraktivitě parku s důrazem na šetrný přístup k přírodě a ochranu životního prostředí. Český komponent projektu byl inaugurován v červnu za přítomnosti české ministryně pro místní rozvoj Karly Šlechtové a také albánské ministryně Milvy

ALBÁNSKÉ ALPY. Česká pomoc se týkala mimo jiné značení v horském Národním parku Theth.

Ekonomi, která má ve svém rezortu na starosti mimo jiné právě také cestovní ruch.

Za českého finančního přispění došlo k vyznačení až 25 turistických stezek mladými dobrovolníky turistického klubu Dajti Alpino Turistik, které navázaly na první tři vyznačené v roce 2014 v rámci bilaterální rozvojové spolupráce České republiky a Albánie. Dostupnost atraktivních míst parku a blízkého okolí se tím značně rozšířila. Obyvatelé Tirany, která se potýká s vysokou koncentrací prachu v ovzduší téměř po celý rok, místní obyvatelé a turisté mají možnost poznat krásy pohoří Dajt, nadýchat se čerstvého vzduchu a dopřát si sportovních zážitků při pěší turistice, na horských kolech nebo při horolezectví. Realizátoři projektu mají rovněž za cíl aplikovat projekt i v dalších národních par-

cích Albánie, zejména technologii značení stezek a jejich internetovou a mobilní aplikaci.

NADŠENCI VYBUDOVALI MOST A SOLÁRNÍ ELEKTRÁRNU

Vedle oficiální rozvojové spolupráce s Albánií probíhá i rozvojová asistence skupiny mladých lidí z Česka na bázi dobrovolnosti. Albánská výzva (www.albanianchallenge.cz) si vzala za cíl oživit jedno překrásné údolí s názvem Curraj Eperm v Albánských Alpách, zatraktivnit ho pro turisty a zabránit jeho definitivnímu vylidnění. Loni v létě skupina více než sto lidí strávila svůj volný čas a pracovala v údolí přes měsíc v několika turnusech. Označili na 110 kilometrů nových turistických stezek, jimiž propojili

údolí Curraj Eperm s věhlasným Thetem, Valbonou i Kománskou přehradou, opravili místní kostelík, instalovali solární elektrárnu, přivezli a vybudovali most přes potok k vodopádům Grunes. To vše za vlastní peníze z finanční sbírky v Česku. Výpravu navštívila i velvyslankyně České republiky v Albánii Bronislava Tomášová.

LETOS PŘIBYLA PLOCHA PRO PARAGLIDING A PRŮZKUM JESKYNÍ

Letošní druhá výprava se zaměřila vedle údržby stávajících stezek i na označení dalších tras, stavbu dalšího mostu, průzkum několika jeskyní a na vyznačení vhodné přistávací plochy pro zájemce o paragliding. Ve výpravě byli letos i Slovinci, Poláci, Němci, dokonce i několik Albánců. Peníze na letošní revitalizační práce

získali dobrovolníci vedle soukromých darů i z přednášek o Albánii a o loňské výpravě.

Rozvojová spolupráce v Albánii směřovaná do oblasti rozvoje turistické infrastruktury má pákový efekt. Přináší příjmy místnímu obyvatelstvu, zvyšuje jejich zaměstnanost, zlepšuje péči o životní prostředí a nutí místní obyvatele přemýšlet o udržitelném rozvoji tohoto odvětví, protože mnohde se stává jediným prostředkem k obživě.

Spolupráci oceňují nejen albánské instituce, ale i ostatní donátoři působící v Albánii. O možnou kooperaci v budoucnu již projeví zájem místní představitelé rozvojové spolupráce z Nizozemska a Itálie. ■

TEXT: ČTK, CZECHTRADE, FOTO: ČTK, PROFIMEDIA

EXPORT BY MOHL PŘESÁHNOUT REKORDNÍ ČTYŘI BILIONY KORUN

PRO EVROPU. Do EU jde letos 84 procent českého vývozu.

Český export by letos měl dosáhnout rekordních více než čtyř bilionů korun, očekávají podnikatelské svazy. Dál stoupá podíl českého exportu směřujícího do zemí Evropské unie i eurozóny. Poradenská společnost Deloitte odhaduje, že vývoz letos vzroste zhruba o čtyři procenta na rekordních 4,02 bilionu korun a dovoz stoupne o procento na 3,52 bilionu korun.

Růst vývozu podle hlavního ekonoma Deloitte Davida Marka podporuje zvýšení zahraniční poptávky a zlepšení konkurenceschopnosti díky poklesu mzdových nákladů v posledních letech. Tento faktor a oslabení nominálního kurzu koruny centrální bankou vedly k tomu, že reálný kurz koruny je nyní o 14 procent slabší než před čtyřmi roky.

Také podle Svazu průmyslu a dopravy má česká ekonomika k rekordnímu exportu dobře naslápnuto. Růst pozitivně ovlivňují níže nastavený kurz koruny a proaktivní exportní politika vlády. „Pokud nedojde k podzimnímu

zakolísání české ekonomiky, zaviněnému nějakým externím šokem či vnitropolitickou nestabilitou, určitě jsou předpoklady, aby celkový objem exportu dosáhl hodnoty mírně přes čtyři biliony korun,“ uvedl ředitel sekce mezinárodních vztahů svazu Lukáš Martin. Podle místopředsedy Asociace exportérů Otty Daňka letos export nejvíce ovlivňuje nedostatek pracovních sil na trhu práce.

Hlavní exportní destinace se letos výrazně nezměnily. „Podíl vývozu do EU na celkovém vývozu stoupl z 83 na 84 procent, podíl vývozu do eurozóny ze 64 na 66 procent. Mírně se snížily podíly vývozu do Ruska a Číny,“ uvedl Marek. Ve struktuře zboží se dál zvýšily už tak vysoké podíly vývozu strojů a dopravních prostředků na 56 procent a vývozu průmyslového spotřebního zboží na 13 procent. „Vzhledem k rostoucímu trendu cen surovin začínají hrát důležitou roli opět staronové destinace pro český export, jako jsou Rusko, Brazílie, arabský svět či Ázerbájdžán,“ řekl Martin. ■

RAF ARMATURÁM KLESL VÝVOZ VODOVODNÍCH BATERIÍ KVŮLI ČÍNSKÉ KONKURENCI

Společnost Raf armatury Olomouc, která vyrábí a prodává vodovodní baterie, loni kvůli importu levných výrobků z Číny a nižšímu vývozu klesly tržby za prodej vlastních výrobků a služeb meziročně o bezmála 27 milionů korun ze 101,7 milionu korun v roce 2014 na 75 milionů korun. „Opět se projevil vliv sílící konkurence a dovozu levných baterií především z Číny, o které je vzhledem k dumpingovým cenám a nízké kupní síle rostoucí zájem,“ uvedlo vedení firmy Raf armatury ve výroční zprávě.

V Česku společnost loni zvýšila prodej vodovodních baterií o sedm procent na 56 milionů korun. Naopak vývoz klesl o 72 procent na 15 milionů korun. Společnost také loni snížila průměrný počet zaměstnanců na 31.

„Silný pokles zaznamenal především export do Ruska,“ stojí ve výroční zprávě. Propad exportu měl podle vedení společnosti rozhodující vliv na výsledek hospodaření. Vývoz do Ruska měl na loňských tržbách společnosti Raf armatury jedenáctiprocentní podíl a přibližně stejnou váhu vykázal export do zemí Evropské unie.

Firma Raf armatury byla založena v roce 1994. Pod hranicí 100 milionů korun měla tržby naposledy v roce 1997, kdy její výnosy obnášely 73 milionů korun. V následujících letech tržby firmy výrazně rostly až na rekordních 273 milionů korun v roce 2001, poté ale začaly klesat. ■

DO UNIE I POSTSOVĚTSKÝCH ZEMÍ JDOU PAPOUŠCI ZA DESÍTKY MILIONŮ KORUN

Papoušci z tuzemských chovů se v posledních letech stali žádaným exportním artiklem. Ročně jsou z Česka vyvezeni do zahraničí exotičtí ptáci v hodnotě několika desítek milionů korun. O „české“ papoušky, jejichž cena se pohybuje i ve statisících korun, je zájem nejen ve státech Evropské unie, ale například také v zemích Blízkého východu či v Rusku.

Export papoušků loni podle Českého statistického úřadu po předchozím poklesu opět vzrostl. V roce 2013 byli do zahraniční prodáni papoušci za 69,5 milionu korun, o rok později jejich export mírně klesl na 64 milionů a loni se zvýšil na 75 milionů korun. Naopak do Česka byli loni dovezeni papoušci v hodnotě pouze půl milionu korun.

Mluvíci výstavy exotického ptactva Exota Olomouc Jan Potůček informoval, že z Česka se exportují hlavně andulky, korely, rosely, agapornisové, alexandři, neofémy a další menší a nepříliš drahé druhy papoušků. „V České republice existuje několik velkých výkupčích exotického ptactva, kteří objíždějí ptačí burzy a skupují ptáky, které se chovatelům nepodařilo prodat na místě. Ve velkém pak tyto

PAPOUŠEK NA TRĚ. K populárním exotickým ptákům patří v současnosti ara hyacintový.

papoušci putují do zahraničí, kde je výkupčí prodají i za násobky pořizovací ceny,“ řekl Potůček.

Papoušci z tuzemských chovů končí zejména u zákazníků v Itálii, Nizozemsku, na Balkáně či v Řecku. „V některých případech i mimo EU, i když export do třetích zemí vyžaduje řadu povolení. V posledních letech se hodně vyvážá na Ukrajinu, do Ruska a dalších zemí bývalého Sovětského svazu,“ uvedl Potůček. Z údajů Českého statistického úřadu vyplývá, že loni značná část exportovaných papoušků skončila ve Spojených arabských emirátech, Iráku, Kuvajtu, Kataru či v Turecku.

Komerční chov v Česku podle Potůčka provozuje minimum chovatelů papoušků. „Naplno, ale ne jako svůj hlavní příjem, se chovu papoušků věnují odhadem tisíce Čechů. Absolutní počet chovatelů klesá, ale přibývají ti, kteří se věnují chovu vzácných a drahých ptáků. Naopak ubývají chovatelé andulek a běžnějších druhů,“ dodal.

Cenové rozpětí papoušků je podle Potůčka značné. Nejlevnější andulku lze pořídit za 50 až 80 korun. Běžnější druhy papoušků stojí stokrát, maximálně několik tisíc korun. ■

ATRADIUS OTEVŘEL POBOČKU V JIŽNÍ KOREJI

Společnost Atradius, jeden z celosvětových lídrů v oblasti pojištění pohledávek, rozšířila v polovině letošního roku své působení. Získala licenci na podnikání v Jižní Koreji. Otevřením tamějšího zastoupení se její pole působnosti v Asii rozšířilo na celkem 14 zemí. Pojišťovna bude své služby – především domácí a zahraniční krytí

úvěrových rizik – poskytovat lokálně s podporou legitimní zajišťovny v Soulu – Seoul Guarantee Insurance Company (SGIC).

„Korea patří mezi tři nejvýznamnější mimoevropské partnery českých firem a zároveň je jedním z největších zahraničních investorů v ČR. V loňském roce pak

byla uzavřena historicky první česká investice v Koreji, a to stavba pivovaru ve výši přesahující 300 milionů korun. Díky zastoupení přímo v Koreji získává Atradius detailnější přehled o tamním trhu, příležitostech a o rizicích a dokáže poskytnout lepší servis českým firmám obchodujícím s korejskými

partnery,“ říká k otevření pobočky generální ředitelka pojišťovny Atradius Markéta Stržínková.

Spolu s otevřením pobočky v Jižní Koreji odkoupil Atradius také čtvrtinový obchodní podíl ve společnosti Credit Guarantee Insurance Corporation of Africa Ltd v Jihoafrické republice. ■

SPOLEČNOST ČZ ŘETĚZY ČEKÁ OBJEDNÁVKU Z VIETNAMU

Východoasijský Vietnam je v hledáčku strakonické firmy ČZ řetězy, která vyrábí součástky pro automobilový průmysl. „V minulosti jsme zde byli tradičním dodavatelem řetězů pro motocykly. Společně s agenturou CzechTrade jsme se zúčastnili veletrhu v Ho Či Minově Městě s cílem na tuto tradici navázat. Podařilo se nám získat spoustu cenných kontaktů. Letos jsme díky

nim již realizovali jednu zakázku v Malajsii a nyní očekáváme objednávku na řetězy od vietnamského partnera v hodnotě až 2,5 milionu korun,“ uvedla Ludmila Michálková, obchodní a výrobní ředitelka společnosti.

Ve Vietnamu v současnosti úspěšně podnikají i další české firmy. Například Hydra Praha postavila a v prosinci 2013 uvedla do provo-

zu závod na výrobu kondenzátorů ve středním Vietnamu. Významný výrobce pásových a kotoučových pil Pilous ve spolupráci s vietnamskou firmou Hameco rozběhl společnou výrobu pro vietnamský trh a celý region. Z dalších firem, které ve Vietnamu našly obchodní partnery, lze jmenovat třeba Biopharm, Biovetu, Dominant CZ, Hamé, Enelex či Ortas. Velmi úspěšně na vietnam-

ském trhu v oboru finančních služeb působí společnost Home Credit ze skupiny PPF, která poskytuje spotřebitelské úvěry.

„Podnikání ve Vietnamu má svá specifika a zahraniční podnikatel musí pochopit tamní mentalitu, případně se oprostít od nainvencí představ,“ připomněl Zdeněk Degen, ředitel zahraniční kanceláře CzechTrade v Ho Či Minově Městě. ■

**10. ŘÍJNA
TERITORIÁLNÍ
SEMINÁŘ
O KAZACHSTÁNU**Praha
Ministerstvo
zahraničních věcí
Loretánské náměstí 5Další seminář ministerstva zahraničních věcí bude zaměřen na Kazachstán. Promluví na něm jak zástupci státních institucí, tak i vývozcí, kteří již s exportem do Kazachstánu mají konkrétní zkušenost. Na semináři bude možno požádat zástupce státní správy o individuální konzultace. V případě zájmu o účast napište na e-mail oad@mzv.cz.**13. ŘÍJNA
JAK ÚSPĚŠNĚ
EXPORTOVAT
DO RAKOUSKA,
MAĎARSKA
A DO POLSKA**Imperial Hotel Ostrava
Tyršova 6
Ostrava

Perspektivní obory pro české firmy v Rakousku, Maďarsku a v Polsku. Praktické tipy pro obchodování, regionální zvyklosti, oslovení potenciálního partnera, účast na veletrzích, plánované akce v těchto teritoriích, individuální konzultace. Nechte se inspirovat exportní konferencí, na kterou je vstup zdarma. Začíná v 9.00, konec je předpokládán ve 13.00 hodin.

**14. ŘÍJNA
PROGNÓZA
A POROZUMĚNÍ
KURZU KORUNY**Centrála CzechTrade
Dittrichova 21
Praha

Zajímavý odborný seminář, který se zaměří na problematiku české koruny. Co že se to děje s kurzem koruny? A proč korunu pořád násilně drží centrální banka slabou? A kdy to skončí? Bude dříve euro v Česku, nebo koruna na Slovensku? Vstup na akci, která začíná v 9.00 a končí zhruba ve 12.00 hodin, je zdarma.

**25.-27. ŘÍJNA
POWER
KAZAKHSTAN 2016**Almaty
KazachstánEnergetika, elektrotechnika a přidružená odvětví patří k významným oblastem kazachstánského hospodářství. V zemi nyní probíhá obnova elektrických sítí, výstavba nových elektráren. Velké možnosti jsou také v oblasti elektrifikace železničních zařízení. Zahraniční kancelář CzechTrade v Almaty proto připravuje společnou účast českých firem na tomto veletrhu. Kontakt je alice.fibigrova@czechtrade.cz.

FOTO: TOMÁŠ STINGL, POWER KAZAKHSTAN

**11. ŘÍJNA
JIH INDIE –
OBCHODNÍ
PŘÍLEŽITOSTI PRO
MALÉ A STŘEDNÍ
FIRMY**Centrála CzechTrade
Dittrichova 21
Praha

Jednoduchý a účinný recept, jak dobýt indický trh, neexistuje. Vše se musí odpracovat a odběhat. Agentura CzechTrade a její zastoupení v průmyslovém centru jižní Indie – ve městě Bengalúru – jsou schopné vás dovést k budoucím partnerům a být nápomocny praktickými radami a postupy k docílení úspěchu na indickém trhu, který přináší dlouhodobé příležitosti. Akce se koná od 9.00 do 11.30 hodin a vstup je zdarma.

**11. ŘÍJNA
SINGAPUR
A THAJSKO – DVĚ
ROZDÍLNÉ BRÁNY
DO JIHOVÝCHODNÍ
ASIE**Centrála CzechTrade
Dittrichova 21
Praha

Seminář se zaměří na možnosti exportu do jihovýchodní Asie a na obchodní příležitosti v Singapuru a v Thajsku. Přijďte si poslechnout ředitele zahraničních kanceláří CzechTrade z těchto jihovýchodních zemí, kteří se s vámi podělí o zkušenosti s pronikáním na perspektivní, ale také náročné trhy. Akce potrvá od 13.00 do 16.30 hodin a vstup je zdarma.

inzerce 251814/32
inzerce 259386/18800 521 521
www.kb.cz**VAŠE FIRMA BUDE
TOVÁRNA NA ÚSPĚCH**

KDYŽ ZA SEBOU MÁTE ZÁZEMÍ CELOSVĚTOVÉ SKUPINY SOCIÉTÉ GÉNÉRALE, HRANICE PŘEKROČÍTE MNOHEM SNÁZ. NAŠI ZKUŠENÍ PORADCI VÁM POMOHOU NAJÍT ŘEŠENÍ V OBLASTI DOTACÍ A INVESTIC DO VÝVOJE I VÝROBY.

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

JEDNOTNÉ KONTAKTNÍ MÍSTO PRO EXPORTÉRY

- ▶ Služby ve více než 90 zemích světa
- ▶ Jednotná zahraniční síť zastupitelských úřadů ČR a zahraničních kanceláří CzechTrade
- ▶ Konzultace exportních a investičních záměrů v zahraničí
- ▶ Informace o exportních novinkách a příležitostech